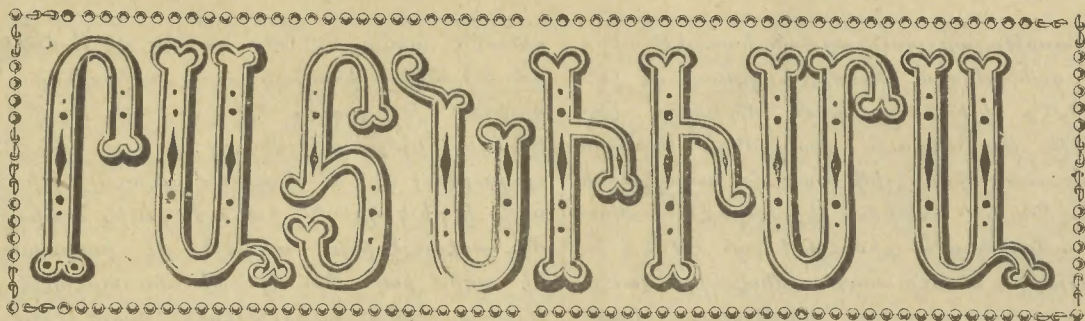

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԱԹ.— Տիւնեա կիթտիքճէ տահա ֆէնա՞ մը օլույօր 1085, Պիր միւքեալէմէ 1087, Ահ-վալը հազըրէ — Սուէյշ գանալը 1089, Պէյաննամէի ճիհատ 1089, Հարպ վէ Մ. Ամէրիգա թիճարէթի 1090, Մուխապէրոթ — Պէհէսնիլեան էֆ.նին մէգալէսի միւնասէպէթլը 1091, Մալիւմաթը միւթէնէվլիէ 1093, էջ-միաթին 1093, Ֆուրթունատան սօնրա 1094, Տէւի — Տուա հաֆթարը 1095, 1098, Հաֆթա խապէրլէրի 1098:

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 4, 1914.

ՆՕ 49

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Տ Ի Ի Ն Ե Ա

ԿԻԹՏԻՔՃԷ ՏԱՀԱ ՖԷՆԱ՞ ՄԸ ՕԼՈՒՅՈՐ

1.

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ պազը Բրիսթիան-լար վար տըր քի անլէրին իթիգատընճա, տիւնեա կիթտիքճէ տահա ֆէնա օլմագտա տըր, վէ նիհայէթ օ գատար ֆէնա օլաճագ տըր քի, արթըզ չու իսթիմալ օլունան վասը-թալարլա անըն իսլահընա իւմիտ գալմատըզը սէպէպտէն, Բրիստոս խուսուսի պիր գուլվէթ վէ հաշմէթ իլէ տիւնեայա կէլէրէք անը պիզ-զաթ քէնտի հուզուրուլա խաարէ էտէճէք տիր:

Պու էֆէրարտա պուլունան Բրիսթիանլար չու պէօյիւք ումումի մուհարէպէյի քէնտի գա-նըլարընա գուլվէթլի պիր տէլիլ տէյու կէօս-թէրիյօրլար վէ տէյօրլար քի, երմինճի ասը-տա էն մէտէնի տէվլէթլէր պիրպիլլէրի իլէ պէօյլէ գանլը պիր մուգաթէլէյէ կիրիպ միլի-օնլարճա քիմսէլէրի հարպըն տէհէթլի մուգա-յազալարընա աթապիլիյօրլար իսէ, տէմէք քի պու գալմլար Աֆրիգանըն վահլի գապիլլէ-րինտէն տահա վահլի օլմուլար տըր: Վէ է-կէր պու գատար մէտէնիյէթ վէ թէրագըրտան սօնրա ատէմլէր տահա պու նէվ վահլի հալ-լարտա պուլունապիլլիլլէրսէ, տէմէք օլուր քի

պէշէրիյէթ հագիգաթէն թէրագըր տէյիլ, պէր-աքս թէտէննի էթմիշ տիր: Իմտի պու թա-րիգտէ մուհաքէմէ էտէնլէր, անվալը հազը-րէյի Բրիստոսըն թէքրար գուհուրունա պիր ալամէթ տէյու թէլագըր էտէրլէր:

Պիզճէ պու ֆիքրլէրին իքիսի տէ եանլըշ տըր, չէօյլէքի Բրիստոսըն իքինճի գուհուրու տիւնեաաա պու կիւն իսթիմալ օլունան ինա-յէթ վասըթալարընըն զայր ի քեաֆի օլտուղու իչիւն վուգու պուլմայաճագ, վէ տիւնեա կիթ-տիքճէ տահա ֆէնա օլմագտա տէյիլ տիր:

Տիւնեայը խէլաա էթմէք իչիւն պու կիւն Ալլահըն գուլլանտըզը ինայէթ վասըթալարը ինճիլտէն էօյրէնտիլիմիգէ կէօրէ չունլար տըր. եանի, Ալլահ քէնտինին պինիհայէ մուհապպէթ վէ լութֆուհու Բապըմըզ Յիսուս Բրիստոսըն հայաթ վէ էօլիւմիւնտէ ինսան ճինսինէ քէշֆ ու պէյան էթմիշ օլարագ, հէր պիր եէրտէ պու մուհապպէթ վէ աֆվ էտիճի ինայէթ իլան ու իսպար էտիլլիր: Պու միւպարէք միւժտէյի հէր պիր ֆէրտին գալպինէ միւթէէսսիր գըլ-մագ վէ անը իլզամ էթմէք իչիւն Բուհ իւլ Գուտս պու ինճիլ իլէ պէրապէր հէր պիր ֆէրտին րուհու իւզէրինէ թէէսիր իչէտիր: Վէ պու խէլասը գապուլ էթմէք իւզրէ իման էտիպ քէնտիլլէրինի Ալլահըն պու խէլաա խաարէսին, թէսլիմ էտէնլէրի Ալլահըն րուհու թապտիս է-տէրէք քէմպաա տօղրու իրչատ էտէր:

Իչթէ տիւնեայը իսլահ վէ ատէմլէրի խէլաա էթմէք պապընտա ինճիլին պիզէ պէյան էթ-

տիրի վաստակարար պոռնոլարտան ի պարէթ տիր : Պիղիմ զաննըմըզճա ատէմէրի իլզամ վէ իս-
լան էթմէք իչին պոռնոտան միւնսսիր պիր
գուվվէթ թասավվուր էտիլէմէզ : Ալլահն
Քրիստոստան միւնքէչիֆ ոլան մուհապպէթինի
Րուհ իւլ Գուտս՝ իսթիմալ էթտիքսէն սոնրա
իսլան ումայան պիր քիմսէյի իսլան էթմէք ի-
չին Ալլահն անանէն տահա միւնսսիր վասը-
թասը պուլունտուղունու պիլմէյօրուզ : (Իպր .
6. 4—6 :) Մուհապպէթին վէ Րուհ իւլ Գուտ-
սըն իլզամ վէ իսլան էտէմէտիլինի նէ պու-
լութլար կիւրիւթիւսիւ , նէ ճէհէնէմ աթէչի ,
նէ սաիր պիր կէօնէ չիտտէթ վէ գուվվէթ իլ-
զամ էտէմէզ :

Պու սէպէպտէն Քրիստոսըն թէքրար զու-
հուրու չիմտիքի խէլաս ուսուլլարընըն հափա-
մասըղընը իճրա էթմէք իչին Ալլահն գուլ-
լանաճաղը հէնի պիր ուսուլ տէյիլ տիր , ան-
ճագ Ալլահն տիւնհատա թէէսիս էթտիլի մէ-
լէքիւթիւն քէնտի էվճինէ հախօտ սօն դայէ-
սինէ հէթիւմէսի տիր :

Տիւնհանըն կիթտիքէ տահա ֆէնա օլմագ-
տա իտիլինէ իթիգատ էտէնլէրին իմանը չիմ-
տիքի ուսուլ իլէ պէչէրիլէթին խէլաս օլմասը
իմքեանսըղ օլտուղու գաղիլէսի իւզէրինէ միւ-
էսսէս տիր : Իմտի Քրիստոսըն մուհապպէթի
վէ Րուհ իւլ Գուտսուն թէէսիլի պէչէրիլէթի
խէլաս էթմէք իչին քեաֆի պիր գուվվէթ
օլտուղունու գապուլ էթմէքլէ մէզքիւր իթի-
գատըն պիլէսաս օլտուղունու իսպաթ էթմիլ
օլույօրըղ : Տիւնհա կիթտիքէ տահա քէօթիւ
օլմագտա տէյիլ տիր , վէ չիմտիքի մուհարէ-
պէլէր տախի պէչէրիլէթին տահա ֆէնա օլ-
մագտա իտիլինէ պիր ալամէթ տէյիլ տիր :

Էվվէլա հարպը հաղըըն վիւսաթընտան
վէ մուհարիպլէրին տիւլար օլտուղու միւզա-
յագալարըն աղամէթինտէն պու ասընէն էհալի-
սինին տիկէր ասըլար էհալիսինտէն քէօթիւ
օլտուղարընը հիւքմ էթմէք տօղրու տէյիլ
տիր : Տիւնհամըղ պու կիպի հալլար չօղ կէօր-
միւլ կէչիրմիլ տիր : Գարանըղ ասըլարըն
պէօյիւք մուհարէպլէրինի պրագ , 17 նճի ա-
սըրտա փօթիւսթանթլար իլէ Գաթօլիքլէր ա-
րասընտա Ալմանիատա պաչլայըպ պիւթիւն
էվրօփայա սիրայէթ էտէն պէօյիւք մուհարէ-
պէլէ պագընըղ : Պու հարպ 33 սէնէ տէվամ
էտիպ , պիհիսապ իսարապաթ իճրա էթմիլ տիր :
Պէրլինտէ 2—300 ֆագիր էհալի գալմըչ , Վիր-
թէմպէրկ Տուգալըղընըն հարըմ միլիօն էհալի-

սինտէն անճագ 50,000 գալմըչ վէ Ալմանիա-
նըն 30 միլիօն էհալիսի հարպ խիթամօրնտա 12
միլիօնա թէնէզզիւլ էթմիլ իտի : Թալիմ ու-
թէրպիլէ իհմալ էտիլմիլ , ախլաղը ումուսիլէ
պօղուլմուլ վէ օ վագթըն մէտէնլէթի 200
սէնէ կէրիլէ կիթմիլ իտի : Քէզալիք Նափօլիօն
մուհարէպլէրինի տէնլէթ վէ խարապաթը
նէ՝ աղիմ իտի : Պու կիւնքի մուհարէպլէլէ իչ-
թիրաք էտէն տէվլէթլէրին մէմէքէթլէրին
վիւսաթընա պագ , գանլը հարպ մէյտանլարը-
նըն տարլըղընա պագ : Պէճիգա վէ Ֆրանսա-
նըն չիմալի քէօչէսի , Սըրպիա , Լէհիսթան վէ
Կալիցիա վէ Փրուսիանըն շարգի քէօչէսի կի-
պի պիր գաչ նօգթայա միւնհասըր գալմըչ
տըր :

Վագաա պու մահտուա տաիրէլէրտէ վուգու-
պուլան մուհարէպէ փէք գանլը վէ վանչիյանէ
տիր , լաքին ունուլթմամալընըղ քի պու կիւն
կէրէք մէյտանը հարպտա վէ կէրէք պիթարաֆ
միլլէթլէր արասընտա , պիր չօղ նէճիլ վէ պէ-
չէրիլէթի իֆթիլար վէ Քրիսթիյանըղա շէրէֆ
կէթիւրէն պիհիսապ վագըլար վուգու պուլ-
մագտա տըր : Քիլիսէլէր , Քրիսթիանլար , Կէնճ
Քրիսթիան չիրքէթլէրի , Քրիսթիյան զայրէթ-
քէչ ճէմիլէթլէր , խայրխան զաթլար հէյի հէր-
տէ պէչէրիլէթին շու հարալարընա մէրէմ
օլուրմէյէ վէ կիւնանըն միւտիլ նէթիճէլէրինի
թախֆիլէթմէյէ աճէլէ էտիյօրլար : Ճիհան
թարիլինտէ վուգու պուլմուլ օլան պիհիսապ
մուհարէպլէրտէ պու տէֆաքի գաստար նէճիլ
վէ հիւսնի ախլաղ էսասլարընա մուվաֆըղ
ալամէթլէր միւլանէտէ էտիլմէմիլ տիր տէսէք
հանըլմայըղ : Հարպ հէր նասըլ օլտա ճէհէմի պիր
չէյ տիր , լաքին պու գանլ վէ գըթալ , պու ա-
տավէթ վէ մէզալիմ արասընտա փարլայան
մուհապպէթ վէ ֆէտաքեարըղ էսէրլէրինի տէ
կէօրմէմէք պէօյիւք պիր խաթա տըր : Նիլիօն
Պէլճիգալըլարըն սէֆալէթինի կէօրիւքէն Ա-
մէրիգա վէ սաիր միլլէթլէրին խայրխանըղընը
ուսուլտալմ : Նիլիօն թօփ թիւֆէնք սէտալէ-
րինի իչիտիքէն , օրտուկեհալարտա թէվղի է-
տիլէն Քիթապը Մուգաատէսլէրի , ազտ էտի-
լէն տուա մէճիլէրինի , պիթարաֆլարըն
սուլ իչին օլան թէչէպիւսլէրինի տուլմաղ-
տան կէլէլիմ : Նիլիօն հըրսը շան վէ դայէպ
հիսսիլէ սուգան օլուպ միլլէթլէրի հարպ օճա-
ղը իչինէ տէօքէն ճէնէրալլարը կէօրիւպ տէ
հագգ վէ հագգիթ իչին պիլ մէճպուրիլէ սի-
լան չէքէլէրի կէօրմէյէլիմ , հարպա կիրէնլէ-

րին հեփաի սէ հագգսըղ զառտար սէյիլ տիր
եա :

Իմաի պիզ էմին իզ քի էյէր հարպը հա-
ղրրտա մէշղուզ ուան միլլէթլէրին վէ պիթա-
րաֆ պուլունան միլլէթլէրին էօմրլէրինէ վասի
պիր նօգթա ի նաղարտան պագապիլսէք անլէր-
սէ կիւնա՝ վէ ֆէսաստան սօլայը մահճուպ
վէ միլթէնսիֆ օլանագ պիր չօղ շէյլէր կէօր-
տիւլլամիլզ միւսիլլու, սալահ վէ հագիգաթ-
տան սօլայը Ալլահա համտ էտէճէք պիր չօղ
պաշգա շէյլէր տախի կէօրէճէյիլ :

Յ. Գ. Գ.

ՊԻՐ ՄԻԻՔԵԱԼԵՄԻ

Պողազ իչինսէ Պէօյլէք տէրէյէ աօղրու
կիթմէքտէ օլան պիր վափօրըն հան գամարա-
սընտա իքի էֆէնտիլէր պէյնինսէ պիր միւքեա-
լէմէ ճէրլյան էտիյօր իտի: Գուլլանտըզարը լի-
սան ինկիլիզճէ օլտուղանտան իսթէր իսթէմէզ
գուլազ միւսաֆիլի օլտու: Իչէրի կիրտիյիմտէ
անլէրտէն պիրի, «Արթըզ զէմանը կէլմիշ տիր,
Պուլղարիա հարէքէթէ պաշլամալը, տէրհալ
Մաքէտօնիայը իսթիլա էթմէլի տիր,» տէմէք-
տէ իտի: Տիկէրի ճէվապէն «Պուլղարիանըն
Մաքէտօնիայա հիւճիւմիւ գաթի վէ հօրղոն
օլան պիր Սլալ գօմշուտունա գարչը ալիճէնապ
պիր մուսամէլէ օլամազ, ալէլ խուսուս Բուսէն
վէ Եունան օրտուլարընը քէնաի իւզէրինէ
տալէթ էտէճէք տիր: Պունտան մատա պու
հարաքէթ իթիլաֆը միւսէլլէս տէվլէթլէրի-
նէ գարչը իլանը հարպ տէմէք օլտուղու կիպի
Պուքրէյ մուահէտէսինի տաիի իխալ էթմէք
տէմէք տիր: Պուլղարիա Բուսիատան այրը-
մամալը, գաթէն Բուսիա վէ միւթթէֆիգլէրի
Մաքէտօնիանըն պէօյլէք զըսմընը հաթթա
Թիւրքիայը տա անա վէրմէյէ սէօղ վէրլյօրլար,»
տէտիր:

Պունա գարչը իլք սէօյլէյէն հիտտէթլի
պիր թալը ալլալ, «Բուսիանըն վատարընըն
գըյմէթի մալիւմ տիր, 1878 տէ Բուսիանիայա
տպ վատար էյլէտի, սօնրա էլինտէն Պէսարա-
պիայը տա ալտը: Պուքրէյ մուահէտէսի կիպի
հագգսըղ պիր մուահէտէ պօյնուսուզա եիւք-
լէտիլի իքէն, Բուսիա կիւլէրէք սէյր էյլէ-
տի: Ավսթրիա անըն թատիլինի թալէպ էյ-
լէտիլի հալտէ, պու կիւն պօլ պօլ վատար
էտէն Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա մուսալէֆէթ

էտիպ մահվըմզա սէպէպ օլտուլար: Ավսթրիա
օրտուլարը Սըրպիայը էղիպ մահվ էթմէքտէ
իքէն՝ հալա Պուքրէյ մուահէտէսի սէօղլէ էտի-
յօսընըղ, օ քեաղըտ չօգտան եըրթըտը:
Պուլղարիա իլք ֆուրսաթ իլէ քէնտի հագգը
սէրիհի օլան Մաքէտօնիայը իչղալ էտիպ էլի-
նի Ավսթրիայա ուզաթմալը տըր: Պէօյլէճէ Ա-
վսթրիանըն օրատաքի 3-400 պինլիք օրտու-
սու գուլթուղու Բուսիա իւզէրինէ տէճմէլի
տիր: Պիգլիմ մէնաֆիլիմիլ Ավսթրիա վէ Ալմա-
նիա իլէ տիր: էյէր պիթարաֆ գալսազ պիլէ
կինէ Վարսապ վատիսի պիլէ վէրլէճէք, է-
յէր պէրապէր իչլէրսէք Սըրպ թօփրաղընտան
պիլէ կէր ալըրըզ: էմին օլունուզ քի Բուսա-
նիա տաիի օ զէման պիգլիմ իլէ Բուսիանըն
իւզէրինէ տիւլէճէք տիր,» տէյու գարչըտը:

Փէք աշիքեար իտի քի պիւթիւն տիւնեա-
նըն, մուհարիպ վէ զայրի մուհարիպ ճիւմլէ
տէվլէթլէրինի, Պահրը Մուհիթտէն, Հինտիս-
թան օվալարընտան, Ֆրաթ, Նիլ, Սէն, Թէյմզ
վատիլէրինտէն Գայա տաղարընա գատար,
խէնտէքլէր իչինտէ սուլարա զարգ օլուպ զան
տէօքէն ասքէրտէն՝ կէլիլ մասա պաշընտա
թէլղրաֆ պէքլէյէն սիյասիյունա գատար էն-
տիլէ իլէ տիւլիւտիւքլէրի պիր մէսէլէ մէվ-
ղու ի պահս օլույօր իտի վէ պիրի Բուս օլ
պիրի ձէրման թարաֆտարը իքի Պուլղարլար
արասընտա պահս ճէրէյան էտիյօր իտի:

Սըրա Բուս թարաֆտարընա կէլմիշ օլտու-
ղունտան, օ շու սուրէթլէ իտարէ ի լիսան էյ-
լէտի.— «Պու ֆիքրինիլզ եաղմուրտան գաշըպ
աօլույա օղրամազ՝ տըր: Ալմանիայա եարտըմ
էթմէք Պալգանլարը Ալման հաքիմիյէթինէ
թէսլիմ էթմէք տէմէք տիր: Սըրպիայա դա-
լիպ օլան Ավսթրիա օրտուլարը օրատա տուր-
մայըպ Սէլանիքէ տօղրու եիւրիւյէճէքլէր վէ
սիւահ իլէ ալտըզլարընը Պուլղարիանըն գարա
կէօղլէրինէ հիպա էթմէյէճէքլէր: Սըրպիա պու
կիւն Պէլճիգանըն պաթթընա օղրատը, Ալման-
լըղըն զայէսի Սէլանիք տիր, քէնտիլէրինէ
Ազ տէնիգտէն պիր հօլ ալմագ տըր: Պիզ հէր
հալտէ իթիլաֆը Միւսէլլէսէ հարտըմ էթմէլի
իլ քի Սըրպլար Պօնա Հէրսէքէ մալիք օ-
լուպ պիլէ Մաքէտօնիատան թալիլաթ վէր-
սիլէր: Բուսիանիայա տաիի Պուքօվլինա վէ Թը-
րանսիլվանիանըն պիր գըսմը վատ օլունույօր:
Օ հալտէ Բուսիանիատան տաիի Տօպրիլ
Պալըղը իսթիլտա էյլէրիլ վէ էնօս Միսիա
խաթթըն տաիի իթիլաֆը Միւսէլլէս պիլէ

վերջինք արի: Պսակար գավառը Բուսա գարշը սիլահ չեքմէզ, մէնաֆիւրիդ Բուս իլէ պաղլը տըր:»

Ալաման թարաֆտարը ճէվապէն,

«Ալաման կիպի պիր մէտէնիյէթտէն գորգույորսընդ: Բուսիա նէ՞ հափաճագ զանն էտէրսինիդ: Տէյիլ մի քի Բուսմանիա վէ Պուլղարիայը քէնտինէ րապթ էտիպ շարգտա պիր Բուս իմփէրաթորլուղու թէէսիս էտէճէք: Ղաշէսի Իսթանպուլու քէնտինէ ճէնուպի փայթթաթ հափ Բագ տըր: Պիզ Բուսմէն վէ Եունան օրտուլարընտան նի՞չինն յօրգալըմ: Պիր թարաֆտա Թիւրքիա 3-400 պիրն մունթաղամ ասքէրի վէ չէճի գօմանտանլարը իլէ՝ տիկէր թարաֆտա Ավսթրիա օրտուսու օլտուղու հալտէ պիր էլիմիպի պիրինէ վէ տիկէրինի օլ պիրինէ ուզատըրըզ: Օսմանլը օրտուլարը Եունանլարա քեաֆի վէ չօգ տըրլար, Ավսթրիա իլէ պիրլիքտէ Բուսմանիա վէ պէլի գորըլմըջ օլան Սըրպիայա իսթէտիյիմիզի հափապիլիքիդ: Պիլաքս էյէր Ավսթրիա վէ Թիւրքիայա գարշը իչէյէճէք օլուր իսէք, իքի աթէչինն արասընտա գալը՝ Պուլղարիսթանըն մէվճուսիյէթինի թէչլիքէյէ գօյմուլ օլաճաղըզ: Պիզ վէլէվ Եունան վէ Բուսմանիա իլէ իթթիֆագ էթսէք պիլէ երնէ Օսմանլը օրտուլարը Եունանիսթանը վէ Սըրպիայա զալիպ օլան Ավսթրիա իսէ հէմ Պուլղարը հէմ Բուսմանիայը էզմէյէ քեաֆի տիր: Պիզ Ալման մէտէնիյէթինէ մուսվէնէթ էտիպ Թիւրքիանըն գուվլէթլէյմէսի իլէ Ձարիլմէ նիհայէթ վէրմէլլիյիդ:» տէտի:

Բուս թարաֆտարը պիրազ տիւչինտիւքտէն սօնրա, «Ավսթրիանըն Սըրպիայա զալիպ կէլմէսի պէոյիւք պիր վազըա օլամաղ: Ավսթրիա Սըրպ արաղիսինի իչղալ էթսէ պիլէ օրատա քիլլիյէթլի ասքէր սաղլամաղա մէճպուր տըր, էօյլէ օլմասա պիլէ Բուսիայա գարշը հարպ էտէն օրտունուն պիր գաչ եիւզ պին ֆաղլա եա էքսիք օլմասը չօգ ֆարգ էթմէզ: Բուսլար ասքէր իչինն զանմէթ չէքմէզլէր վէ չէմալտա մաղուպ օլան Ավսթրիանըն ճէնուպտա զալէպէսի իչէ եարամաղ: Պոնտան մատա Իթիլաֆը Միւսէլլէսէ գարշը հարպ էտէն Պուլղարիա սիլահ վէ մուհիմմաթը նէրէտէն ալաճագ տըր: Շիմտիտէն Բուսմանիա միւսաստէ էթմէյօր պիրթարաֆլըղա մուղայիր ատտ էտէրէք: Տէտէ աղաճ եօլու տախի ձրանսըզ վէ Խնկիլիդ ֆիլօլարը թարաֆլընտան գափանմըջ օլաճագ: Բուսմանիա

եօգարըտան վէ Եունանլար աչաղըտան թազեիդ էտէրէք իչ տէյիլ իսէ պիր գէման իչինն Պուլղար օրտուլարըն Ավսթրիայա եօլ աչմագտան մէն էտէճէքլէր վէ շայէտ պիր մուսվաֆֆադիյէթսիլիք օլուր իսէ, օլ գէման Պուլղարիա էլիլիպ մահվ օլաճագ տըր:» տէտի:

Պուրատա սէօզիւնիւ քէստիրիպ տիկէրի, «Պուլղարիա գօլայճա Ավսթրիա իլէ ալագա փէյտա էտէպիլէճէք, օ հալտէ հէմ քէնտիսի հէմ Թիւրքիա իչինն իսթէտիյի գալտար մուհիմմաթ կէթիւրէպիլէճէք, պիլաքս էյէր Բուսիա թարաֆլընա մէյլ էտէր իսէ Գարա տէնիդ Օսմանլը տօնանմասը Բուս սիտան սիլահ իտիսլընա մանի օլտուղու կիպի, էտիրնէ հէվալիսինտէքի Օսմանլը օրտուսը Տէտէ աղաճ իսթթընը գօլայճա քէսէճէք վէ Պուլղարիա պիւս պիւթիւն տարտա գալաճագ տըր:» տէյու իլավէ էյլէտի:

Պուէնտտէ կիտէճէյիմ մահալա վասըլ օլմուլ օլուպ շու իքի միւսահիպլէրի թէրք էյլէտիմ: Տիւչինտիւմ քի պախթըն աճայիպ պիր թէսատիւֆիւ իլէ իքի սէնէ էվլէլ հէր թարաֆտան հիւճիւմէ մարուզ օլուպ մահվ օլմագ տէրէճէսինէ կէլմիլ օլան շու քիւչիւք միլլէթ, պու կիւն պիւթիւն տիւնեանըն թայի ի անախթարընը էլլնտէ թուլմագտա տըր: Հանկը թարաֆա տէօնսէ օլ թարաֆլըն զալէպէսինի թային էտէճէք տիր: Նէ՞ աճայիպ տիր քի շու ճիհան մուհարէպէսինտէ էն պէօյիւք րօլու օյնայան քիւչիւք հիւքիւմէթլէր օլտուլար: Հարպըն պալլանմասընն սէպէպի պիր քիւչիւք տէվլէթ հանի Սըրպիա օլտու, հարպըն տէվաճընա թէէսիր էտէն երնէ պիր քիւչիւք տէվլէթ հանի Պէլճիգա օլտու, հարպըն նէթիճէսինէ թէէսիր էտէճէք օլան երնէ պիր քիւչիւք տէվլէթ հանի Պուլղարիա օլաճագ տըր: Պիր ազ էվլէլ չէտիտ ֆուրթուճալար կէչիրմիլ օլան Պալղանլարտա՝ եէնի վէ միւտնիլ պօրալար, երլտըրըմլար հազըրլանըյօր, եէնի վէ զայր ի մէմուլ վազըալար սէյր էթմէյէ հազըրլանմալըյըզ:

Ա. Ս. ՆԱԳԻՍՇԵԱՆ

Թէճրիպէ իարիճտէն տիր, լաքին մսղուսպիլէթ տէրունտէն օլուր:

Հէր տօղրու տէօնէն թէքէրլէք իլէրի տօղրու կիթմէզ. քէզալիք հէր հարաքէթ թէրագըր տէյիլ տիր:

ԱՅՎԱԼ Ը ԶԱԶՐԵ

Սուրբ զանապը. — Գրգըլ տէնիզ իւէ Պահր
ը Սէֆրտի պիր պիրէրինէ րապթ էյլէյէն Սու-
էյ զանալը աչըլմազստան էվվէլ Նիլ թարիգիյէ
պու իքի տէնիզլէր արասընտա պիր խաթթ ը
իրթիպաթ աչմաղա չալըշանլար էքսիք օլմա-
մըշ արըլար: Գարնաք Հէյքէլի խարապալա-
րընտա պուլունան պիր գայտտան անլաշըլտը-
ղընա կէօրէ Բրիստոստան 1380 սէնէ էվվէլ
Սէթի պիրինճի նամ հիւքմաար գէմանընտա
պէօյէ պիր գանալ մէվճուտ իսի: Բրիստոստան
606 սէնէ էվվէլ Փարաւոն Նէխոնըն պու գա-
նալը թամիր էթտիրտիյի զիք օլունույօր: Բ.
է. 520 տէ Տարիուս՝ Նէխոնըն հարը պուչուգ
պրազաղը իչի իթմամ էյլէմէյէ պաշլատը: Բ.
է. 285 տէ Փթօլէմի Ֆիլատէլֆօս դանալը Գը-
ղըլ տէնիգէ րապթ էյլէտի: Թ. Ի. 98 տէ
Թրաճան աիկէր պիր հօլտա տէնիզի նէհրէ
րապթ էյլէտի: Արապլար Մըսըր զապթ էյլէ-
տիյինտէ 7 ճի ասրտա էօմէր հէնի պիր գանալ
հափաղըսը: Լաքին Ապ ու Ճաֆարըն էմրիյէ
770 տէ պու գանալ պափատըլտը: 1671 տէ
Լայպնից՝ Ֆրանսա գրալը 14 ճի Լուիյէ Պերզախ
իւգէրինտէն պիր գանալ հափաղըղը թաւսի-
յէ էյլէտի: 1770 տէ Շէյխ էլ Պալաա Այի պէյ
պու թէսալվուրու մէվգիի իճրայա դօմագ իս-
թէտի: Պոնափարթ 1798 տէ Մըսըր կիթտի-
յինտէ Պերզախտան գանալ հափաղըղը միւ-
րատ էտէրէք քէնտի միւհէնտիսինէ մէսէլէյի
թէֆթիշ էթտիրտի: Պու միւհէնտիս Գըղըլ տէ-
նիգ իւէ Ագ տէնիգ սաթհը արասընտա 29 ա-
յազ ֆարգ պուլունտուղընը սէօյլէտի: Սօնրա
պու թախմինին հանըլ օլտուղու իսպաթ
օլունտու: 1854 տէ Ֆէրտինանտ սը Լըսէփս
պու թէսալվուրու էլէ ալըպ՝ օլ վաղթըն Մըսը
հիւքիւմարընտան Սուէյ զանալընը աչմաղը-
ղա իմթիյաղ թալէպ էյլէտի: Վէ պու միւսաատէ
1866 տա Սուլթանըն իրատէսինէ մագհար օլտը:
1858 տէ հէր պիրի 500 ֆրանգըլ 400.000
սէհմիլք պիր սէրմայէ թէտարիք էտիլտի: Պու
թէչէպպիւսէ օլ վաղթըն ինկիլիզ հիւքիւմէթի
ինկիլթէրանըն մլնաֆի ի պահրիյէսինէ մու-
ղայիր տէյու իթիրազ էյլէտի: 1859 Ապրիլ
25 տէ իւք գաղմա վուրուլտու: էվվէլ հաֆ-
րիյաթ իչի Մըսըրը ամէլէ հէտիյէ իճրա էտիլ-
տի իսէ տէ, սօնրա մաքինալար գուլլանմագ-
լըղա միւսաատէ էտիլտի: Գանալ 1869, Նոյ.

16 տա քիւչատ օլունուպ, իւք կիւնտէ 68 սէ-
ֆինէլէր Փօրթ Սաիտտէն գանալա տուխուլ
էթտիլէր: Էն էօնտէ կիտէն սէֆինէտէ իմիէ-
րաթօրիչա էօմէնի վար իտի: Գանալա էտիլէն
մէսարիֆ 432,807,882 ֆր. օլմուշ տըր:
Փօրթ Սաիտտէն Սուէյէ զատար 100 միլ օ-
լուպ, տէրինլիյի էվվէլա 8 մէթրօ իտի իսէ
տէ, սօնրա 9 մէթրօյա հէթիշտիրտիլէր: Գա-
նալըն էնի էն տար հէրտէ 65 մէթրօ օլուպ,
պաշա հէրլէրինտէ 70-90 մէթրօ տըր: Իքի
վափօր հան հանա կիտէպիլիլէր: Գանալաա
պիր թաթլը սու կէօլիւ վէ 2 տիկէր կէօլէր
վար տըր: Գանալտան կէչէն կէմիլէրէ՝ սաաթ-
տա 10 քիլօմէթրօտան գիյատէ սիւրաթլէ
կիթմէյէ միւսաատէ հօգ տըր: Կէչէն կէմիլէր-
տէն թօնօ պաշընա 10 ֆր. վէրկի ալընըր:
1906 տա պու 7 ³/₄ ֆր. ա թէնզիլ էտիլմիշ
տիր: Լաքին հօլճուլար իչիւն հինէ 10 ֆր. ա-
լընըր: Գանալ ճիւմէլէ թիճարէթ կէմիլէրինէ
աչըգ տըր: Հարպ կէմիլէրինէ կէլինճէ 1904-
1905 Բուս-Ճափօն մուհարէպէսինտէ Բուսիա
տօնանմաընըն Շարգա կիթմէք իչիւն պուր-
տան կէչմէսինէ միւսաատէ օլունտու: Լաքին
1908 տէ իսփանիա վէ Մ. Ամէրիգա մուհարէ-
պէսինտէ իսփանիա զըրհըլարընըն կէչմէսինէ
միւսաատէ էտիլմէտի:

Պէյաննաւի ի ձիւնս. — «Աթիտէքի պէ-
յաննաւէ, Միւսլիմիյին տալէթ էտիլտիյի
ճիհատը ուլվի, իսլամիյէթին տիւշմէնի օ-
լուպ ատալէթլէրինի Մագամը իլիաֆէթ
ի իսլամիյէյէ հիւճու ու սալլէթլէրիյէ իգ-
հար ու իսպաթ էտէնլէրէ գարչը օլտուղու
վէ հիւքիւմէթի Սէնիյէ իւէ պէյնլէրինտէ-
քի ուհուտա իրայէթ վէ իպրաղը ասարը
մէվէտտէթ էյլէյէն տիւլէլ ի սաիրէ թէպաա-
լարըլէ միւթէգապիլէն հիւսն ի մուալէրէթ
իսլամըն չուարը ատլ ու միւսալէմէթի իճա-
պընտան պուլունտուղու պէյանըլա Մագամը
Մէչլիյէթի իսլամիյէճէ թամիմէն թէպիլիզ է-
տիլմիշ տիր: Միլէլ ու ազվամ իչիւն մէվահիպ ի
սիւպհանիյէտէն օլաննիւմ ի իսթիգլալ իմալայա
չալըշարագ, պէչէրիյէթի թահթը էսարէթէ ալ-
մագ իսթիյէն վէ ասըլարտան պէրու սաաաթթ
ի պէչէրիյէն զատտար պիր տիւշմէնի պիա-
մանը օլան Մօղոգի հիւքիւմէթինին չարգը
գարիպ վէ պաիտտէ հուտուստէն սէպէպիյէթ
վէրտիյի մէսաիպտէն պու տէֆա մէրքէզի էվ-

րօփառաւ ազատէ գալաւայարազ իշխալ էսէն հարպը ուսումնական միջոցներով իսլամը իրագործէ ի հասարակութեան պոպուլարացումը զուարթութեամբ միջնակարգէն անհնարաբար գէշիւր աստ էսէն վէ շու հաքիմիյէթ ի զալիմէ ի զայր ի մէջրուէլէրինին թահթընսա զասպը հուրբիյէթ վէ թէյէմին ի մէնֆաթ կիպի տիւրլիւ տիւրլիւ ամալը խասիսէ պէսլէյէն վէ պինաէն ալէյն ամալ ի իսլամըն նոզթա ի իսթինատընը թէյէթիլէթալի վէ իսլամիյէթին մէտարը զըվվամը պուլունսուղու իյին, իսլաֆէթ ի ճէլիլէ ի իսլամիյէթի սարսափ վէ պու մագամը ալիյի միւսթին օլտուղու գատար զապֆա ուղարթմագ հիսս ի քին ալունընը սինէլէրինսէն պիրսն այլըմայան ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա հիւսթիւթլէրինի տէ քէնտիսինէ փոյրէվ զըլմըն ալըր իսթիլաֆ Միւսթէլլէս նամընը թաշըյան իշպու հէյէթ ի ճէպպարէ կէյէն ասրտա Հինտիսթանտաքի, Ասիա ը վիւսթատաքի, Աֆրիգանըն էքսէր ճիհաթընտաքի ազվամը իսլամիյէթի քեաֆէթէն հաքիմիյէթ վէ հիւսթիւմէթլէրինսէն վէ հաթթա հուրբիյէթլէրինսէն մահրում էթաթլէրի կիպի, եարըմ ասրը միւսթէճալիլ պիր գէմանսան պէրու եթթիկէրինէ գահիր օլարագ, մէմալիք ի Օսմանիյէնին փէք զըյմէթտար պիր թագըմ ազսամընը զայա օղրաթմըլար վէ տահա տիւն սէնէճէք գատար եազըն պիր գէմանտա տաթի գօմշուլարըմըլը թէյէթի վէ հիմայէ էտէրէք վուգուա կէթիրտիլլէրի Պալգան հարպընտա նիլէ եիւզ պին նուֆուս մասուլէ ի իսլամիյէնին հէտէր օլմասընա վէ պինլէրնէ փաքը տամէն մուխատտէրաթ ը իսլամիյէնին ճէվնէր իսթիլէրինին չաք չաք էտիլմէսինէ վէ մուգատտէսաթ ը ճէլիլէ ի իսլամիյէնին պաղիլէ ի հէվէսաթ օլմասընա մանէն վէ մատտէթէն միւսէպպիլ օլտուղլարը կիպի, պու տէֆա տա պիւթիւն քիւրբէ ի սըզը պիր մահշէր ի հիւս հալինէ կէթիրէճէք օլան հէր նէվ իսթիլաթաթը իլթիլգամա վէ պու աթէշ ի ճէնիլ ու ճիտալըն էն տիւսուղ շէրարէլէրինի եինէ գալպիհանը իսլամէթ ի Մուհամմէտէ սօղրու սաչմաղա պաշլամըլար վէ թէրթիպաթ ը մէլանէթ քեարանէլէրիլէ ելիւյալը պիւլան նուրը միւսպէյն ի իսլամիյէթի սայի պուլունսուլար տըր Մագամը իսլաֆէթ թէպաա ի Օսմանիյէնին 20 եաշընտան 45 եաշընտա գատար օլանլարընը պիւլա իսթիսնա թահթը սիւհա տալէթ էտէրէք միւսնաթըզ ը ճիհատա թահիտ իլէ պիւլունսուլ

միւսթինին իշպու ճիհատը էքպէրտէն հիսսէմէնա ի սէվապ օլմագ իյին պէտէնէն վէ մալէն ճիհատ էթմէք իւզրէ նէֆիր ի տամ էմրինի ալմըն ալըր Պինապէրին Գըրըմ, Գուդան, Թիւրքիսթան, Պուխարա, իսլա, Հինտիսթան կիպի, հիւսթիւմաթ ը զալիմէ ի մէպիւրէնին զապպէ ի թէսալլութլարընտա պուլունսուլ վէ Չին վէ Աֆգան վէ Իրան իլէ Աֆրիգատա վէ սաիր ալթար ը աբգատ միւսթէմէքին օլան պիւլունսուլ Միւսթիլինին ալի գատար իւլ իսթիլաթա իշպու ճիհատը էքպէրէ պու պապաթի ֆէթալա ը շէրիֆէ մուկտաասընճա Օսմանլար իլէ պէրապէր մալէն, պէտէնէն իլթիլաթա միւսարաթ էտիլ, տիւսա վէ ախթէթտէ թէվէճճիւ էտէճէք ազապը էլիմտէն թաթիլա ի կիլիպան վէ իքթիսալ ը սատտէթ ի ճալտան էյլէմէլէրի էն պէսլաք ֆէրալի ի տինիլէլէրինսէն տիր :

Էյ Ալլահըն միւսթի գուլարը օլան Միւսթիմանլար :

Ֆէլահ վէ նէճաթ ը միւսթիսթին իյին ճիհատա կիտէնլէրտէն սաղ գալանլարըն նաոիլի սատտէթ, ուղապա ը իլէթ էտէնլէրին թիւթպէս ը շէհատէթ տիր : Ինհա ը հազգ օլունտա ֆէտա ը ճան էտէնլէրին վատ ը ճէլիլ ի իլահի մուճէպինճէ, սիւսիսաթ իլզէթ, ազապաթ ը ճէնէթ տիր :

Հարպ վէ Մ. Ամերիգա քիմաթի.— Հարպ ը հազըր նէթիճէսինտէ Ամերիգա թիճարէթի աճայիլ պիր սուրէթաէ թէրազըն էթմէքտէ տիր : Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսայա գաթիլէ վէ էմալը կէտտէրտիքտէն մատա տաթիլ թիւճարէթլէրինտէ տէ եէնի եէնի սէրվէթ մէնպալարը քէշֆ էթմէքտէ տիրլէր : Ամերիգալըլար ֆիւրօ-Մանիլալ թապիր օլունան տէմիրի էվրօփատան, տահա սօղրուսու Ալմանիատան կէթիրտիրլէր իսի : Մուհարէպէնին պաշլամասը իլզէրինէ Ամերիգալըլար պու խուսուստա տարա տիւսիւնճէ, ալլարը պաշլարընա կէլէրէք քէնտիլէր անը իմալ էթմէյէ պաշլատըլար : — Ամերիգալըլար չիմալիտէք քէնտիլէրին թէնէք մատէնլէրինի իլէթմէյիլ, անը էվրօփատան կէթիրտիրլէր իսի : Հարպ պաշլարըլ տա օլունսուստա մաթլուպ օլանը էլտէ էտէմէթիլէրի կիպի մէմէքէթտէ պուլունսուլ թէնէք մատէնլէրինի իլէթմէյէ պաշլատըլար : Ամերիգատա քիւլիյէթլի քէօմիւր մատէնի վար ի-

քէն պու մատենտէն հասըլ օլան պոյալարը , քրէօսթ եաղը վէ էմալընը էվրօփատան կէթիրտիրէր իտի : Պու քէրրէ կէօզլէրի ալըլըպ հ'ի պու չէյլէրի քէնտիրէր քէնտի քէօմիւր մատենլէրինտէն չըգարմաղա պաշլատըլար : Սալթ քրիօսթ եաղընտան սէնէտէ 50-60 միլիօն կալօնլուգ Ալմանիատան սաթուն ալըլըլար իտի : Հաթթա Ամէրիգալըլար խամ փամուղու ինկիլթէրոյա եօլլարլար վէ օրատան փամուղտան մոմուլ էմթաա սաթուն ալըլըլար իտի : Ամէրիգալըլար արթըգ պու քէարը տա ինկիլիզլէրէ եէտիրմէյիպ քէնտի փամուղալըլընը քէնտիրէր իչլէյէճէլէր : Տահա պաշգա պիր չօգ տաիրէլէրտէ տախիլի թիճարէթ վէ սանաաթլարընը իսլահա պաշլայօրլար : Վէ պունուկա տա իքթիֆա էթմէյիպ , ճէն . Ամէրիգա չարչուլարընտա վէ հաթթա էվրօփա չարչուլարընտա տիկէր էվրօփա միլլէթլէրի իլէ բէգապէթէ կիրիյօրլար :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՊԵՃԵՍՆԻԵԱՆ ԷՖ.ՆԻՆ

ՄԵԳԱՂԵՍԻ ՄԻՆԵԱՍԷՊԵԹԻՅԷՆ ՊԻՐ ԳԱՉ ՄԵՅՁ *

Միլլի հիսսիյաթըմըզըն կիթտիքճէ տահա զիյատէ քէսպ ի գուզվէթ էթտիյի չու ղէմանլարտա , տիւնեանըն աղլի թէրազգիսինէ էթմիլ օլտուղումուղ խըտմէթլէրի պիլմէք վէ պու խուսուսա տաիր գալէմէ ալընմըլ մէգալէլէրտէքի էֆքիար վէ միւլահաղաթը տիգգաթլա նազարը միւթալէայա ալմազ ֆիլհագիդա էհէմմ տիր :

«Էրմէնիլէրին տիւնեա մէտէնիյէթինէ իյֆա էթտիքլէրի խըտմէթ նէ տիր» մէվզուը իւզէրինէ Բահնիւնատա Պէհէնիլիան էֆ . իմզալըլա նէչր օլունան մէգալէ(**) հալի օլտուղու մալիւմաթ վէ թահլիլաթ նօգթաի նազարընտան չայանը թագտիր իսէ սէ , պաղը նօգթալարը զաննըմըզն չայանը թէնգիտ տիր :

1. Միւմաիլէյի տէյօր քի , «Հայլար պիզզաթ

քէնտիրէր մէտէնի յարադ վէ քէնտիրէրինի մէտէնի սաղլայարադ տիւնեա մէտէնիյէթինէ էտէպիլէճէլէրի էն պէօյիւք խըտմէթի իյֆա էթմիլ տիրէր» վէ միւթալէաթըն պէօյիւք գըսմը պու խուսուսու իսպաթ էթմէյէ հասըլ օլունմուչ տըր : Լաքին աճէպա էրմէնիլէրին իյֆա էթտիյի են պիօյիւք խըտմէթ քէնտիրէրին միւթէմէտտին օլմալարը իտի տէմէք տօղրո՞ւ մը տըր : Պիր քիմսէնին անճազ միւթէալլէմ օլմասը քէնտիրի հէյէթ ի իճթիմաիյէ իչլին սուպութի սուրէթտէ ֆաիտէլի պիր աղա եափմաղա քեաֆի տէյիլ տիր : Սնն միւթէալլէմ օլմասը հէյէթ ի իճթիմաիյէյէ ֆաիտէլի օլապիլմէսի ինթիմալընը անճազ թէգիտ էտէր : Պէօյլէ տէ պիր միլլէթին միւթէմէտտին օլմասը իյֆա էթտիյի խըտմէթլէրին էն պէօյիւք տիր տէմէք , դայէթ ումուլմի վէ միւլպհէմ պիր թարիֆ տիր :

Նեւաոն , Պէթհոմիւ եախօտ Լըտէրին տիւնեայա նէ սուրէթտէ ֆաիտէլի օլմուչ օլտուղլարընը սօրտուղումուղտա , պիրի քէնտի իլմիլէ , տիկէրի քէնտի մուսիգիսիլլէ վէ սօնրաքի տէ քէնտիրին մէգհէպի իսլահաթըլա ֆաիտէլի օլմուչ տըր տէրիլ : Մէսէլէ քէնտիրէրին տիւնեայա օլան ալազասը օլտուղնա անլէրին նէ տէրէճէ թալիմ ալմըլ օլտուղլարը ղիքրէ պիլէ չայան օլմալըպ , քէնտիրէրինի սաիր էֆրատտան թէֆրիգ էտէն ֆաիտէ վէ խըտմէթլէրինի կէօսթէրմէք լազըմ տըր : Էֆրատ իչլին օլտուղու կիպի , միլլէթլէրին տախի պիրպիրլէրինտէն թէմիլ օլունմասը վէ պէչէրիյէթ թէսիր էթմէլէրի՝ պիր թագըմ խուսուսի կոչուլարա մալիք օլմալարընա միւթէվազզըֆ տըր : Իչթէ պիլիմ տախի պիր միլլէթ հալինտէ տիւնեա իլէ օլան ալազամըզտա պիլի սաիրլէրտէն թէմիլ վէ թէֆրիգ էտէն խըտմէթլէրիմիլ կէօսթէրիլմէլի վէ թէքիտ էտիլմէլի իտի : Բօմալըլար քէնտի դանունալըլա , եունանլար քէնտի էտէպիյաթ վէ սէնայի ի նէֆիսէլէրիլլէ էն ֆաիտէլի օլմուչ տըրլար : Աճէպա էրմէնիլէր տէ միւթէմէտտին օլմալարըլա մը էն ֆաիտէլի օլմուչլար տըր :

Վազաա մէտէնիյէթ պիր հայաթ օլուպ տօղրուտան եախօտ տօլայըտան էթրաֆաաքի միլլէթլէրի թէսիր էտէր , ֆագաթ ալ մէսէլէ չու տըր քի մէտէնիյէթիմիլլին հաճիլ չիւպէսինտէ պիզզաթ խարիճ միլլէթլէրի իճրա թէսիր էթմիլ եախօտ ֆաիտէլի օլմուչուղ տըր :

(*) Պու մէգալէ Յուլիստէ եաղըմըլ իտի իսէ տէ , ահլալը մուլիմէ իգթիզասընտան նէչրի շիմտիլէտէք թէէլիք էտիլմիլ տիր : Բահնիւմա

(**) Պու մէգալէ Բահնիւմանըն նօմ . 29 Յուլիս 17 նուսխէսինտէ նէչր օլունմուչ տըր : Բահնիւմա

Պէնէսնիւնէն էֆ. մէգալէնին իւր գրածնոսա իրմէնիւնին մուխթէլիֆ չիւպէլէրտէ նէ կիպի պիր տէրէճէ ի մէտէնիյէնէ եթիւմիշ օլտուգ-լարընը կէօսթէրմէյէ չալըշմըշ տըր:

Պիզիմ մէտէնիյէթիմիզտէն պահա օլունտու-ղու էսնատա թէէյիտէ շայան օլան անճագ պիզիմ ֆէնն ի միմարիմիզտէն վէ ֆէնն ի մու-սիգիմիզտէն պիր գաշ նօգթալար, վէ էտէպի-յաթըմըզտան տա միւվէրրիւլէրիմիզ վէ ասլա-րը գայի օլմուշ օլան թէրճէմէլէր իտի: Տի-կէրլէրի անճագ գիքրէ շայան իտիլէր, զիրա մէսէլէ մէտէնիյէթիմիզ նէ՞ օլտուղու տէյիլ, իլլա մէտէնիյէթիմիզին տիւնաւայա նէ՞ սու-րէթտէ թէսիր էթտիյի տիր:

2. Շայանը թէնգիտ տիկէր պիր նօգթա տա սահիպ ի մէգալէնին պազը իֆրաթլարը տըր: Մէտէնիյէթիմիզտէն պահա էթտիյի սը-րատա չէօյլէ հազըյօր:

«Անըն (էրմէնիին) էտէպիյաթը վէ սաիր ասարը մէտէնիյէսի զարպըն էն միւթէրագզը զէմանլարըլա բուպար օլունտուգտա պիր աղ էտնա կէօրիւնսէ պիլէ, հիշ տէյիլ պազը գրաս զեւննրարստա տիւնեանըն պաչգա թարաֆլա-րընտա պուլունան մէտէնիյէթ միյաըլարընա ֆաիգ տէյիլ իսէ անլէրէ միւսավի քէմալ իպ-րազ էտէպիլմիշ տիր:»

Պէնէսնիւնէն էֆ. տէն բիճա էտէրիգ քի պի-ղէ «Տիւնեանըն պաչգա թարաֆլարընտա պու-լունան մէտէնիյէթ միյաըլարընա միւսավի քէմալ իպրազ էթմիշ օլտուղումուղ» պիր տէվ-րէ իչիւն, հիշ տէյիլ պիւթ թարիս կէօսթէրսին: Ա-ճէպա պու տէվրէ՝ պիզիմ իսկէնտէրիյէ վէ Աթինայա թալէպէլէր կէօնտէրտիյիմիզ վէ օ զէման Նունանլարըն պիզտէն ֆէվզէլատէ եիւքսէք օլտուղու Ալթուն տէվրիմիշ (Ուկե-դար) մի տիր: Բազրատունիլէր զէմանընտա Պիզանա մէտէնիյէթինէ միւսավի տէյիլ իտիք: Աճէպա էվրօփանըն զաթէն պիզէ նիսպէթէն զիյատէ միւթէրագզի պուլունտուղու վէ օ զէ-ման պիզիմ էվրօփալըլարա պէնզլմէյէ չալըշ-տըղըմըզ Բուբենեան տէվրէսի մի իյմա էտիլ-մէք իսթէնիլիյօր: Ֆազաթ մշգիւր տէվրէտէ անլէրէ միւսավի օլմագ իտտիսսընտա ասլա պուլունամայըզ: Էկէր պու տէվրէլէր տէյիլսէ աճէպա հա՞նկիսի տիր, պիլմէք իսթէր իտիք:

Պաչգա պիր եէրտէ չէօյլէ տէնիլիյօր, «Օլ կիւնտէն (Ալթուն տէվրտէն) պու կիւնէ գա-տար տէվամ էտէն վէ խալըճա զէնկին Հայ էտէպիյաթը, Հայըն թէֆէքթիւր լիսան վէ

թէվարիսինի, պէլի, քիլիսէ վէ միլլիէթինի հրֆզ ու իպգա էթմէքլէ միլլէթէ օլան խըտ-մէթի մուհիմմէսինտէն մատա էճնէպիլէր նա-զարընտա տախի զըյմէթսիզ տէյիլ տիր:»

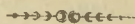
Միլլի թարիսիմիզ տիւնեանըն սաիր միլ-լէթլէրինին թարիսլէրիլէ մուգայէսէ օլու-նուրսա պուլնլարըն պիլիւզիւմ իֆրաթլար օլ-տուղու կէօրիւնիւր: Պիզ հիշ պիր վագթ «խայ-լըճա զէնկին» էտէպիյաթա մալիք օլմամըշը տըր: Միւթէլէն պիր էտէպիյաթըմըզ օլմամըշ իտիյինի իթիրաֆ էթմէլիլիզ: Անճագ Շարգ էտէպիյաթը իլէ մուգայէսէ օլունուրսա պիր զըյմէթէ հաիզ օլապիլլէր: Կէրէք միլլի հայա-թըմըզտա վէ կէրէք ումում միլլէթլէր արա-սընտա էտէպիյաթըմըզըն խուսուսի պէօյիւք պիր մէվգիլի եօզ տըր: Հաթթա պիզիմ Ու-կեդարըմըզտա նէ՞ մէշուր պիր էսէր մէյտանա կէթիւրէպիլտիք: Էտէպիյաթըմըզըն պէօյիւք զըսմը մահաուտ, աինի օլմուշ տըր վէ նիսպէ-թէն տահա վասի վէ միւթէնէվիլի օլտուղու զէմանը հազըբտա իսէ պէօյիւք պիր զըսմը Ֆրանսըզ վէ Բուս էտէպիյաթընըն թագլիտի տիր: Էրմէնի միլլէթլինին պէօյիւքլիւլիէ՝ էտէ-պիյաթընտա, եախօտ սէնայիլի նէֆիսէտէ իյճատ էթտիյի պէտայիտէ տէյիլ տիր, վէ զաթէն միւթէվալի միւտհիշ հիւքիւմէր ալթընտա պիր էտէպիյաթը միւքէմմէլէ մէյտանա կէթիւրէ-պիլմէք նա՞սըլ միւմքին օլապիլլի իտի Ֆիքրի հայաթ տախի նէ՞մա պուլմագ իչիւն պազը չէրաթիթէ միւթթաճ տըր, պու չէրաթթ օլմա-տըզճա բուհանի վէ ֆէլսէֆի իսթիրատաթ նա՞-սըլ միւմքին օլապիլլի:

Պազը եէրլէրտէ տախի աֆվ օլունմագ իլմի եանըլլար վար տըր: Թէպապէթ հազընտա պահա օլունուր իքէն չէօյլէ տէնիլիյօր, «Տօ-ղուղունճու ասրտան պէրու եաչայրպ, եաղ-մըշ օլան Հայ թապիպլէրին էսէրլէրինտէ կէ-րէք Ֆարիսի վէ Արապի վէ տահա գատիմ մէնպալարտան մէխուզ, կէրէքսէ քէնտիլէրին ասլի պուլուլարը օլուպ պաչգա ճիհէթլէ մա-լիւմ օլմայան պիր չօզ մուլէճէ վէ թէտավի թէրթիպլէրի պուլունմագտա տըր քի միւթա-լէա վէ թէրճէմէ եա նէշը էտիլսէլէր 20 ընճի ասըն թէպապէթ ֆէննիին պիլէ զէնկինլէշ-տիրէճէյինէ չիւպէն իսթէմէզ: Մատէմ քի գա-նըն ճէվէլանը, չիչէք իլլէթինին աշըսը վէ քէ-միք տէյիլտիրմէք կիպի էնէմ հազաիգ ի թըպպիյէ վէ ամէլիյաթը ճէրրահիյէ անլէրին էվրօփատա քէշֆիւտէն ագտէմ հազըլմըշ մու-

հարբերաթըն շէհատէթինէ կէօրէ ագտէմճէ
Հայլար արասընտա մալիւմ վէ ճարի խտի :

Ա. Գանըն ճէվէլանը իսթիրաընըն կէչիր-
միշ օլտուղու ուզուն սաֆէհաթ ֆէվզէլատէ
ճալիպի մէրապ տըր : Կալէն 280 տէ (Ք. է)
գանըն ճէվէլանը հազգընտա Արիստոտէլ վէ
էրասիսթրաթուստան տահա միւքէմմէլ պիր
նազարիյէ թէէսիս էյլէտի քի, թա օն ալթընճը
ասրա գասար ճարի վէ պագի խտի : Պիլաիւր-
րէ վէսալիսա, Սէրվէզուս վէ Գէսալփինօ կի-
պի պէօյիւք ալիմէր անը թատիլ վէ իսլահ
էթտիլէր վէ նիհայէթ սալ իսթիրա Հարվի
թարաֆընտան հափըլըպ պունա տաիր օլան
նազարիյէլէրի 1628 տէ De Motu Cordis et
sanguinis նամ էսէրիյէ նէշը օլունմուշ աըր :
Խիւլասա Հարվիտէն էվվէլ գանըն ճէվէլանը
տօղրու սուրէթտէ թարիֆ օլունմազ խտի : Է-
կէր Պէհէնիլէան էֆ. Հարվիտէն էվվէլ գա-
նըն ճէվէլանընը քէշֆ էթմիշ օլան պիր էրմէ-
նի ալիմի պիլիյօրսա, անը նէշը վէ պէօյլէճէ
Խնկիլիւ Հարվինին էլինտէն մէշհուր շէրէֆի
գափըպ պիր էրմէնիյէ վէրմէքլէ էրմէնիլէրէ
պէօյիւք պիր խըտմէթ իյֆա էթմիշ օլաճագ
աըր :

ԵՐՈՒԱՆԴ Յ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԻՆԹԵՆԵՎԱԿԻ ՄԱՆԻԻՄԱԾ

Ամէրիգանըն Հարվըրտ տար իւլ ֆիւնունըն-
տա իւմի բուհը ինսան մուալլիմի ֆրօֆ. Միւնսթէրպէրկ պիր Ալման օլուպ, պու եա-
գընլարտա միւմալիյէյ պազը թահրիրաթլարըն-
տա Ալմանիանըն հարպը հազըրտաքի մէվգի-
ինի միւտաֆէա էթմէքտէ պուլունմուշ աըր :
Մէզքիւր տարիւլ ֆիւնունուն մէզունլարընտան
Խնկիլթէրրատա թէմէքքիւն էտէն պիր գաթ
պու միւէսսէսէյէ 10,000,000 տօլար (2 միլիօն
Խնկ. լիրա) վասիյէթ էտէճէյինի վատ էտիպ
պու մէպլաղըն թէտիյէսի իչիւն ֆրօֆ. Միւնս-
թէրպէրկին իսթիֆասընը շարթ տէյու կէօս-
թէրմիշ տիր : Պունուն իւզէրինէ ֆրօֆ. Միւնս-
թէրպէրկ իսթիֆասընը վէրմիշ իսէ տէ, Տար
իւլ ֆիւնունըն հէյէթ ի Խաթէսի պու իսթի-
ֆայը գապուլ էթմէտիյինտէն միւմալիյէյ իու-
թիֆանամէսինի կէրի ալմաղա մէճպուր օլունշ
տըր : Տէմէք քի Հարվըրտ իտարէսի՝ միւմա-
լիյէյին խըտմէթինի 10 միլիօն տօլարա թէլ-
ճիւ էյլէմիշ տիր :

Ամէրիգան Պօրտ շիրքէթինին բէիսի Մր.
Բէյփին կէչէն սէնէ վէֆաթ էթմիշ օլտուղուն-

տան, շիրքէթ պու սէնէքի իճթիմաընտա Տօգ.
էտուըրտ Գ. Մուրը բէիս ինթիսապ էթմիշ-
լէր տիր : Միւմալիյէյ Հարվըրտ տար իւլ ֆիւ-
նունը իւմը իւահիյէթ շիւպէսինին փրօֆէսօր-
լարընտան տըր :

Է Զ Մ Ե Ա Ս Ե Ն

Կէչէն Յուլիս ալընտա, գըսա պիր միւլա-
գաթըմըզ էսնասընտա, Վեր. Գրիգորեան,
էջմիածինէ եէթիշտիյիմտէ օրալար հազգընտա
Բահնիւնայա հազմագլըղըմը արգու էյլէտի :
Բահնիւնանըն Թիւրքճէ թէքէլլիւմ էտէն էր-
մէնի միլլէթտաշլարըմ թարաֆընտան օգուն-
տուղունը տիւշիւնէրէք, պուլունտուղում պու
մահալ հազգընտա մալիւմաթ վէրմէյի վագի-
ֆէտէն ատտ էտէրիմ :

Էջմիածին Արարտ օլաւը իւզէրինտէ տիր :
Պու վասի օվանըն հէր նօգթասը միլլէթիմի-
զին թարիխի վագըալարընը անտըրըր : Անըն
տաղարը, աղաճլարը, թաշ վէ թօփրաղը պիր
էրմէնիինին գալպինէ թէէսիւր էտէր : Օվանըն
չիմալընտա Արագած — Ալագեհազ տաղը, ճէ-
նուպընտա իսէ, Բիթապը. Մուգատտէսին
Արարատը եիւքսէլմիշ տիր : Արարատ՝ Պէօյիւր
Մասիս վէ Բիւշիւր Մասիս թէսմիյէ օլունան
իքի եիւքսէք տաղլարտան իպարէթ տիր :
Արարատ օվասը՝ Ալագեհազ վէ Արարատ տաղ-
լարը արասընտա շարգտան զարպա պիր գաշ
կիւնիլիւք մէսաֆէ տիր : Պու կէնիշ արսա իւ-
զէրինտէ պիրի պիրինէ եագըն քէօյլէր վէ
գասապալար սաշըլմիշ տըր : Մէրքէգի պէօ-
յիւք շէհր երեւան տըր : Էջմիածին, Վաղար-
շապատ, Օշական, Աշտարակ, Փարպի, Բիւ-
րական, Կոդը, Ակոռի պու օվա իւզէրինտէ
տիր : Գատիմին Արտաշատ, Արմաւիր, Դուին
շէհրլէրի եինէ պու օվա իւզէրինտէ իտի :

Էջմիածին իսմի իլէ հալընըզ վանըր ան-
լամալընըզ : Էթրաֆտա պուլունան խանէլէր
Վաղարշապատ թէշքիլ էտէրլէր. իմտի էջ-
միածին մէրքէգտէքի վանի, էթրաֆը իսէ
Վաղարշապատ տըր :

Էջմիածին Էրմէնիճէ պիր լուղէթ օլուպ,
մանասը «Իպնի վահիտ էնտի» հախօտ «Իպնի
վահիտին էնտիյի մահալ» տըր : Պու իսմ՝
Գրիգոր Լուսաւորիչին ճիւմէմիգէ մալիւմ
բույասը նէթիճէսի օլարագ 1612 սէնէ էվվէլ
ինշա օլունան Մայր-Տաճարա վէրիտի : Պու

Տաճար պիր դաշ տէֆա թամիր էտիրմիշ օլա-
րագ էլան պաղի տիր: 1766-ի ասրտա փրկի-
պոս Կաթողիկոսըն ճէհտիլէ եափըլան չան
գուլէսինին օյմա վէ գապարթմա նազլարը
ճալիպի տիրգաթ տըր: Եինէ Գ. Լուսաու-
րիչին վազթընտա պինա Լտիլմիշ Շողսիաթ,
Սբ. Գայրանէ վէ Սբ. Հոփսիմէ Տաճարլարը
պաղի տիրլէր: Էջմիածին՝ ճիւղարտա պուլու-
նան Թիւրքլէր թարաֆընտան Իւշ ֆիլիսի թէս-
միլէ օլունույօր: Սէպէպի՝ պու Տաճարլարը
օլմալը տըր:

Վանքըն էթրաֆընտա դայրը մունթաղամ
չէքլտէ՝ դարա թաշտան վէ քէրփիճտէն եա-
փըլմը միւնքէմ պիր սուր վար տըր: Պու
սուր սօն Աճէմ թէպալիյէթի պագիյէսի տիր:

Վանքըն տախիլինտէ ֆարգլը մագսէտլէր
իչին եափըլմը 20 դասար պինալար վար:
Պունլարըն էքսէրի իքի գաթ օլուպ թէմիդ
թաշտան եափըլը, միւնքէմ, տէյէրլի պինալար
տըր: Պագըլարըն զիքր էտէլիմ. — Վեհարան,
Միւղըմիսանէ (թանգարան), քիւթիւպիսանէ,
Միւղանլար տաիրէսի, միւսաֆիրլէր տաիրէ-
սի (Ղազարապատ), Սինօտ, մաթպաա, Գէորդ
Գ. Կաթողիկոսըն ճէհտիլէ 1874 տէ թէէսիս
էտիրմիշ Գէորդեան ճեհարանը պինասը վէ ա-
նըն տաիրէլէրի, խասթախանէ, թէճէմմիւ
սալօնը, բասաթխանէ, եաթագ տաիրէսի,
թաամ տաիրէսի վէ սաիրէ. պունլար այրը
այրը պինալար տըրլար: Կէրէք վանքըն վէ
կէրէք ձեմարանըն ճիւղէ օտալարը էլէքթրիք
զիյասըլէ թէնվիր օլունմագտա տըր:

Վանքա րէվնագ վէրէն զիքրէ չայան տի-
կէր չէյէր սունի կէօլ վէ սունի օրման տըր:
Կէօլ հալուզ չէքլինտէ եափըլմը օլուպ թագ-
րիպէն՝ պօյու 180 արչըն, էնի 75 արչըն վէ
տէրինլիյի 10 արչըն օլուպ էթրաֆը աղաճլար-
լէ մունաթ տըր:

Օրման իսէ պիր միլ ուզունլուզունտա հէ-
ման օ գատար էնտէ սունի սուրէթտէ տի-
քիլմիշ սըգ աղաճլըգ տըր:

Կէօլ վէ օրման էջմիածին վէ Վաղարշապա-
տըն կէզմէ — էյլէնճէ մահալլարը տըր: 60 սէ-
նէ գատար էվվէլ Ներսէս Ե. Աշտարակեցի
Կաթողիկոսըն ճէհտիլէ եափըլմը տըրլար:

Էջմիածին

Ս. Զ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ

ՖՈՒՐԹՈՒՆԱՏԱՆ ՍՕՆՐԱ

«Գալպինիդ միւզթարիպ օլմասըն. . .»

Իճճիլի Շէրիֆ

Պին սօգուզ եիւզ սօգուզ սէնէսինին եազ
մէվսիմինտէ խտի: Վաթանը մուազզէգիմիլի
թա գալպիեանընտան սարսան Մարա 31 ֆուր-
թունասընըն գուտուրդան պիր տալլասը տա
միւրթէֆի Տորոս սիւսիլէ ի ճիւղալընըն Կիլի-
կիա էթէքլէրինէ չարիւպ, պինլէրլէ պէրա-
պէր պիլի տախի Գըպըրս սահիլլէրինէ աթ-
մըշ խտի: Լարնագատա, թամմ սահիլ ի տէր-
եատա, Պահրը Սէֆիաին մաի ալնէսինտէ
քէնտի քէնտինէ նազիր խանէմիլին պալգօ-
նընտա պիր կիւն ազլամ իւսթիւ օթուրմապ-
տա իքէն, նակեանէն սէմա սիյան պուլուլար-
լա գարարըպ չիմչէքլէր չագմաղա վէ եըլտը-
րմլար աթմաղա պաշլատը: Թուֆանը անտը-
րան պիր եաղմուր՝ պուլուլարըն մուզլիմ
հիտաէթ ու չիտաէթինի տէրեա վէ դարա
իւզէրինէ խթիֆրաղ էթաիքաէն սօնրա, պիր
գուվվէթլի ըիւղիկար պիւթիւն կիճէ աէրեայը
գամըլլամագտա խտի: Տէնիդ սապահա գատար
գուտուրդան պիր պուղա կիպի պէօյիւրմէք-
աէ, հայգըրմագտա խտի:

Գըպըրսա պիր թագըմ հօլճուլար կէթիրմէք
իւզրէ օ ազլամ իւսթիւ կէլէն պիր վափօր,
ֆուրթունա սէպէպինտէն սահիլլէ չօգ եազլա-
շամայըպ, պիր ազ աչըգտա, գուտուրդան
տալլալարըն սըրթընտա, կեան պիր, կեան օլ
պիր եանա սալլանմագտա խտի: Օ պիչարէ հօլ-
ճուլարը պիւթիւն կիճէ ունուտամայօր խտիք:
Անլէրին իչինտէ պուլունտուզլարը օլ թէնիլ-
քէլի հալը խայալ էթաիքէ ուզգու կէօլլէրի-
միլաէն գաշմագտա, վէ գալպէրիմիլ տէրու-
նիմիլաէ միւզթարըպ օլմագտա խտի: Պիչարէ՝
ատէմլէր, հօլճուլարընըն սօնունտա, սա-
հիլ ի սէլամէթէ գալուշտուգտան սօնրա, լի-
մանը սէյր էտէ էտէ, ֆուրթունանըն գօլլարը
իչինտէ խըրփալանմագ, հագիգաթէն փէք
կիւճ, փէք սուգիչլի պիր հալ խտի:

Տէրեա սապահա գատար միւսինի կիւրիւ-
թիւլլէրլէ հայգըրմագտա տէվամ էթաի: Տէ-
նիլէ նազըր փէնճէրէմիլաէն՝ տալլալար է-
լինտէ օյունճագ օլմուշ օլան վափօրըն սէրէն
տիրէյի իւզէրինտէն թիթրէք չէօլլէր կէօն-
տէրէն ըըղը կեանտա պիր կէօրմէքաէ օլուպ,
իւմիտիմիլաէն ըըղը տախի թէքրար փարլա-
մագտա խտի: Օլ գաիֆ ըըղը հէր կէօրտիւք-

ճէ «Եւ» Բապպի չիւքր, եւ՝ Բապպի չիւքր ո՞ն Նիսա էթմէ քտէ խտիք:

Էննիհայէ չարգի ուֆուդ հաւաշ հաւաշ ազարմադա պաշլատը: Ֆուրթունա տա կիճէքի շիտաթիւնտէն էփէյի զայպ էթտի: Աղ սօնրա սաթն ը պահր գըղարմադտա ուն շարգըն կիւկիւն րէնկէրինի աքս էթտիւմէյէ պաշլատը: Չանն էտէրսին քի տէրեա տա պիւթիւն կիճէ կէօսթէրտիյի օ հիտաթ ու շիտաթտէն տօլայը ութանմադտա, երկու գըղարմադտա խտի: Տաղալար պէշիյինտէ պիւթիւն կիճէ սալլանմըջ ուն օ վափօրը օրատա, տէնիզին երկուստէ կէօրմէք՝ պիզիմ իչիւն նէ՝ պէօյիւք պիր թէսէլլի օլտու: Պիր աղ սօնրա աֆիթապը ալէմթապ նուր սիմա սընը շարգըն կիւկիւն պուլութլարընտան մամուլ նիգապը ալթընտան չըգարագ տիւն հայա վէ տէրեայա պիր թէպէսսիւմ էտինճէ՝ սայքի հէր թարաֆա սէլամէթ սաչըտը:

Սիւփհա՞ն Ալլահ, տիւնեա երես տիւնքի տիւնեա խտի: Տէրեա այինէասա սաքին օլուպ տէնիզ գուչլարը պէյազ զանաւարընը երես անըն թուղու սուլունտա երյգամադտա խտիւէր: Չօզ կէչմէյտէն սապահըն խաֆիֆ բիւզկեարընտան շիշմիշ եէլքէնլի գայըղար տէնիզին տիւզկիւն երկուստէն գայա գայա կիտէրէք եօլճուլարը գարայա չըգարտըլար: Իսքէլէտէ անլէրի խթիդպալ էտէն տօսթլար սէլամ սապահտան էվլէլ, «Կէչմիշ օլտուն, կէչմիշ օլտուն», տէյէրէք պէյան ը խօշամէտի էթմէքտէ խտիւէր: Հաղիգաթէն տէ հէր չէյ կէչմիշ օլտու:

Տօսթո՛ւմ, շիւպհէ հօգ տըր քի, պու կիւն տիւնեա վէ անընլա պէրապէր վաթան ը մուզգէզիմիդ սախի պէօյիւք պիր ֆուրթունա իչինտէ պուլունմադտա տըր: Միլլէթլէրին եէքտիկէրի ալէյնիտէ կէօսթէրտիքլէրի քին ու ինթիգամ պուլութլարընտան կէօքլէր գարարմըջ տըր: Թօփ վէ թիւֆէնք կիւրիւթիւլէրի շիշէք վէ երլարընդարա րանմէթ օգութաուրույօր: Մուհարէպէ մէվճլէրի նիչէ սէլամէթ սահիլլէրինէ չարփըպ խաւապաթ սաչըյօր: Տիւնեանըն հալի տէ մէզքիւր վափօրըն հալինէ պէնզէ՝ մէյօր մու: Էվլէթ, պէնզէյօր: Ամմա երես տէ պիզ ինճիլ ի Շէրիֆին «Գալպինիզ միւզթարըպ օլմասըն», քէլամը հիքմէթպէյանընտան թէսէլլի պուլալըմ, երկէքսիզ օլմալալըմ: Պու ֆուրթունալը կիճէնին պիր տէ միւնիր վէ միւ-

ֆէրրան սապահը վար: Ալլահ տիւնեաընտան վաղ կէչմէտի: Շու գուտուրղսն տէրեա կիւպի հայգըրան տիւնեա՝ սուլն ու սէլամէթ կէօրմիւշ օլան օլ էսքի տիւնեա տըր: Պու հէփ ճէնկ ու շուրիչէրտէն, վէլլէլէլէրտէն, վալլէլլալարտան եօգարտա՝ էպէտի սուլն ու սէլամէթին մէնպաը պիր ատիլ Ալլահ վար: Անվալը ալէմտէ էլպէթթէ պիր պօզուղուգ վար քի, պու հարպ պօրալարը պաշըմըզտան էսիյօր: էսիյօր տա նիչէ խանըմանլար սէօնտիւրիւյօր: Տիւնեանըն՝ պու հարպ ֆօթաընտան տահա թէմիզ, տահա փարազ չըգահաղընա շիւպհէ հօգ տըր: Ղալպա Ալլահ տիւնեայա էօյրէթմէք իսթէյօր քի, սախիթէ գարտաչըգ պիր չըգմազ սօգագ տըր, կիրէն իչինտէ գալըր:

Էյ վաթանտաչլար, ճէսուր օլալըմ, վազիֆէլէրիմիզտէ սօնա գատար սատագաթ իւզրէ տէվամ էտէլիմ: Պու հալ տիւնեա իչիւն պիր հալը թապիի տէյիլ, պու կիճէնին պիր սապահը վար, պու ֆուրթունանըն պիր սէլամէթի վար, պու շուրիչէրտէն սօնրա պիր տէ ասայիլ վար:

«Գալպինիզ միւզթարըպ օլմասըն»:

Իսքանսոյ

Գ. Ղ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՏԻՆԻ

Տ Ո Ւ Ա Հ Ա Յ Թ Ա Ս Ը

Սէնէնին իւք հաֆթասընը պիւթիւն տիւնեատա պուլունան ճիւմլէ ինճիլի քիլիսէլէրլէ պիրիքտէ տուայա վագֆ էտիպ անտէ հէր կիւն տուա մէճիլիսլէրի ագտ էթմէք սէնէլէրտէն պէրու քիլիսէլէրիմիզէ զայէթ միւֆիտ վէ խօշ պիր ատէթ հիւքմիւնէ կէչմիշ օլտուղունտան, իւմիտ էտէրիզ քի 1915 սէնէսինտէ տախի Յունվ. 3—9 հաֆթասը պու մագսէտէ թախսիս էտիլէճէք տիր: Մէզքիւր հաֆթանըն տուա մէճիլիսլէրի իչիւն Անեսաքէր վէ Բաննիլանա աթիտէքի մատտէլէրի միւթթէֆիգ տուա իչիւն քիլիսէլէրիմիզլէ թալսիյէ էտէրլէր: Պու մատտէլէր Տօգ. ճ. Բ. Մօթըն Մ. Ամբրիգա գօլէճլէրի թալէպէլէրինէ ախի մագսէտ իչիւն թալսիյէ էթտիյի տուա մատտէլէրինտէն ալընմըջ տըր: Մահալլի փիթիյաճաթ թալէպ էտէրսէ պաշգա մատտէլէրին տէ գուլլանըմասընտա պիր մահպուր հօգ տըր:

ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ, ՅՈՒՆԻ. 6

Պու մուհարեպիսեհն միսրեպիսեհն օրանար ի-
ջիւն.— Տուա էտէլիմ քի, մէյտան ը հարպ-
տա պուլունանլարըն ճիւմէ ագրըպա վէ ա-
հըպպասը քէնտի էնտիշէլէրինի Բրիստոսըն
իւզէրինէ աթապիւլսինլէր, վէ անըն էյէմէլէրինէ
իշթիրաք էթմէլէ քէնտիլէր տախի անըն
միւրստ էյլէտիյի հադիգի մէտէնիյէթին մէյ-
տանա կէլմէսինտէ տուա վէ իւրտմէթ իլէ
իշթիրաք էտէպիւլսինլէր.— Պու հարպ միւնա-
սիպէթիլլէ ֆադը ի հալա տիւլար օլանլար,
օլ պէօյլէ Մուհինէ եագըն օլտուգլարընը հիսս
էտէլէր, վէ սէրվէթէ մալիք օլանլար Բրիս-
տոսըն բուհուլլէ միւհթաճիյնէ եարտըմ էյ-
լէմէյն սէվգ օլունսուլլար.— Պու հարպտան
ճիւմէ միւթէնսիր օլանլար, միլլէթլէրին
պիրպիրիլլէ նէ՝ տէրէճէ ալաքատա պուլուն-
տուգլարընը վէ թէպիւլսին վէ միւշարէքէթին
նէ՝ տէրէճէ էնէմիլլէթլի օլտուգլունը անլա-
սընլար.— Միլլէթլէրի վէ գալմլարը պիրպի-
րիլլէ տօդրու վադիյէթէ կէթիրէն գուվլէթին
եալընը Բրիստոս իտիյինի անլալարազ, տիւն-
եա հազգընտա անըն թէտպիրինի իճրա էթ-
մէյն վազֆ ը նէֆա էյլէսինլէր:

Ղուկ. 10, 25—39:

ՓԵՆՁԵՆՊԻՆ, ՅՈՒՆԻ. 7

Պիւրիւն ճիւնեսա պուլունան Բրիսթիյանլար
իջիւն.— Տուա էտէլիմ քի, ճիւմէ Բրիսթի-
յանլարըն գալպլէրի, հէր նէվ միւճատէլլէ վէ
մուհարէպլէրտէն եօգարտա օլան մուհապ-
պէթ վէ ճէլալա ըէֆ օլունա, վէ պու միւ-
ղալալար վասըթասըյա Բրիստոստա պու-
լունանլարըն իթթիհատը թագվիլլէթ պուլա.—
Բրիսթիյան պիրատէրլէրին պիրպիրլէրի ա-
լէյինէ պէօյլէ գըյամ էթմէսինտէն անլէր
Բապպը ինքեար էթմէյն թէճրիպէ օլունմա-
սընլար, անճազ եէվմի հայաթլարընտա անըն
բուհունը տահա զիյատէ ճիտտի պիր սուրէթ-
տէ իպրազ էթմէյն սէվգ օլունսուլլար.— Պու
սէպէպտէն միլլէթլէ ֆարգընա պազմայարազ
միւհթաճլարա խըտմէթ էթմէյն հազըր պու-
լունալար վէ պէօյլէճէ իլլէաթեարըն եէնի
էմրինէ, եանի, պիրպիրլէրիմիգի սէվմէք էմ-
րինէ իթաթ էտէլէր.— Վէ շու հալլար Բրիս-
թիյանլարը պու հարպըն իճրասընը միւմթին
գոյապիւլմիշ օլան կիւնահլարըն մէվճուտիյէ-
թինէ իգնա էյլէսին վէ անլէրէ կէօսթլէրսին
քի, թիճարէթտէ, հէյթ ի իճթիմաիլէտէ վէ
հիւքիւմէթ ումուրլարընտա քէնտի էֆէնտի-

լէրինին թէտպիրինի իճրա էտէպիւլլէք իյին
քէնտիլէրին իւնսի վէ սիյասի տաիրէլէրտէ
մէսուլիլլէթլէրինէ ուլանըգ տուրմազ կէրէք
տիրլէր: Բօմ. 13:

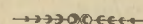
ՃԻՒՄԱԱ, ՅՈՒՆԻ. 8

Պիւրիւն ճիւնեսա Թեպշիր ի պեշարեք իշի
իջիւն.— Տուա էտէլիմ քի, զալր ի Բրիսթիյան
գալմլար, պու հարպա սէպէպ օլան մուհիպ-
լէրին Սէլամէթ ըէիսի օլան Բապպըրըգըն
խօտպիւլիքտէն արի օլան մագսէտինէ պիւ-
պիւթիւն մուղայիր օլտուգլունը կէօրէրէք,
“էվլէլա Ալլահն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն
սալահնը”, արամաղա սէվգ օլունսուլլար.—
Հարպըն զահիրի մուվաֆֆադիլլէթինտէն ա-
տէմլէր մատտիլունլուղա վէ տինսիլլիյէ սէվգ
օլունարազ, անլէրէ սէճտէ էտէրճէպինէ մատ-
տի գուվլէթլէրէ էնէմիլլէթ վէրմէյիպ, Յի-
սուս Բրիստոսուն ճիւմէ ատէմլէրէ թալսիյէ
էյլէտիյի բուհանի գուվլէթլէրէ իթիմատ էթ-
մէյն իրչատ օլունսուլլար.— Ճիւմէ Բրիսթի-
յան իշիլլէր, պու էնտիշէ վէ քէտէր գէման-
լարընտա Ալլահ վէ անըն թէտպիրլէրինէ
իման էթմէքտէ թէրէտտիւտ էթմէյնէք,
քէնտի իմանլարըն սարսաճազ պու միւշթի-
լաթլար արասընտա քէնտի քէնտիլէրինի
թէքրարէն Բրիստոսըն խրտմէթինէ վազֆ էյ-
լէյէպիւլսինլէր: Մատթ. 28, 16—20:

ՃԻՒՄԱԱ ԷՐԹԵՍԻ, ՅՈՒՆԻ. 9

Թիւրֆիւսա պուլունան ինճիլի ֆիլիստար ի-
ջիւն.— Տուա էտէլիմ քի, անլէր Բրիստոսըն
թալիմաթընա մուղայիր օլան հէր պիր շէյտէն
թաթիիր օլունալար, վէ անլէրին ճիւմէ ա-
զալարընտա Բրիսթիյանլարըն օլ մէպտէլլէրի
ամիլ օլա, քի անլէր կէլէճէք հադիգի մէտէ-
նիլլէթին էսասընը թէշթիլ էտէրլէր.— Միլիօն-
լարճա ատէմլէրին ֆէտա ի ճան էտէն սատա-
գաթլէ քէնտի վաթանլարը ուղրունա խըտ-
մէթ էյլէմէլլէրի, պիլլիմ քիլիսալարըմըզը
քէնտիլլէրին մէվճուտիլլէթլէրինին մագսէտի
օլան խըտմէթի, եանի, հէր պիր մախլուգա
քէլամ վէ հայաթ իլէ ինճիլի վազ էթմէք
խըտմէթինի ալի տէրէճէ քէաթիլ սատաղաթ-
լա իճրա էյլէմէյն թէշթիլ էյլէսին.— Վէ խու-
սուսա շու վազթտա Բրիսթիյան մուհապպէ-
թինի էօյլէ պիր սուրէթտէ պէյան էտէպի-
սինլէր քի, արալարընտան հէր կէճնա սու ի
թէֆէհիւմ տէֆ օլա, վէ չօգլար Բրիսթիյան
խըտմէթ վէ պէրէքէթլէրիլլէ տօլու օլան
հայաթա իրչատ օլունալար:

Եփես. 5, 1—21, 25—27:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ՏԱԽԼԻ

Թեպիկաք ը ռեանիյե .—

Ճիւնա .— Ուսումնական թիւը հարաւարտա թէպէտտիւ կողմը : Ճիւնա երթիւ .— Գափգասիա հոստոստանա եալընը թարափէյն քէնֆ գըթաթը արասընտա էնէմիյէթսիգ միւսատէմէյէր օլմագտա տըր : փագար .— Ճօրօխ վատիստէթի գըթաթընը նէհրի մէղքիւր միւնսապը ճիւլարընտա Րուսլար թարափընտա իճրա էտիլէն պիւր իխրաճ հարաքէթիին տէֆ ու թարտ էթմիլ տիր : Պաթուճըն գարա իսթիքեամաթընտաթի թօփլար պու մուհարէպէյէ յէ իշթիրաք էթմիլէր իսէ տէ հիլ պիւր թէսիւրի օլմամը տըր : Գըթաթընը Պաթուճըն օն քիւմէթրօ ճէնուպ ի շարգիսինտէթի Աճարա միւնթագասընա կիրմիլ տիր : — Րուսլար թէպիկաթը ը ընթացիւնէրինտէ Գափգասիա հոստոստանաթի գըթաթընըն մաղլուպ օլարագ էրդրուճ ընթացի էթսիյին պէյան էթմէքտէ տիրէր : Պու հալատիսլէր թէմամընէ կալան տըր : Գըթաթընը միւսթանքէմ մէվ զիլէրինտէն պիւր ատըմ պիլէ իլէրի աթմամըն օլան տիւլմէնէ գարչը թէարուգա միւնէյյա պիւր հալտէ պուլունմագտա տըր : Պիլաքս տիւլմէն Գէօփրիւ քէօյ մէյտան մուհարէպէսինտէն սօնրա մուգափֆէր գըթաթընը գարչընտա 40 քիւմէթրօ կէրի չէթիլմիլ տիր : փագար երթիւ .— Ման ը հալըն Զընտա թօթաք ճիւլարընտա մաղլուպ էտիլէրէք չիմալա աթըլան տիւլմէն թագվիյէ գըթաթընըն վիւրուտիլէ, Գըլըճ կէտիկի ճիւլարընտա գուվէթիլի պիւր մէվգիտէ եէրլէնմիլ տիր : գըթաթընը մէղքիւր տիւլմէնէ գարչը գարչըյա պուլունտույօր : Սալի .— Միւլթիլիֆ տար իւլ հարէքէթլէրտէթի օրտու ի հիւմայունլարըն անվալընա տաիր ալընան սթաթիսթիգլէրտէն անլալըլարընա կէօրէ օրտունըն անվալ ը սըհիյէսի ֆէվգ էլ ատէ շայան ը մէմիունիյէթ պիւր տէրէճէտէ տիր : — Տիւն իրան հոստոստանտա Րուսլար իլէ էնէմիյէթսիգ միւնսատէմէյէր օլմուլ տըր : Չարչեկիլի .— Աղրպայիճան հոստոստանտաթի միւնսատէմաթ տէվամ էտիյօր : Ճօրօխ մուհարէպաթընտան էսիր թուլուլան 6 զապիթ վէ 83 նէֆէր թրապղօնա վասըլ օլմուլ տըր : Փեկչեկիլի .— Ճօրօխ միւնթագասընտաթի գըթաթընըն Ճօրօխ նէհրինի 15 քիւմէթրօ շարգընտաթի Արտանուլ գասագասընը իշղալ էթմիլ տիր :

Միւրքեկիլի .— Տիւլէր մուհարիպ մէմէքէթլէրտէ օլտուղու կիպի թիւրքիատա սալի պիւր իսպարաթ պիւրօսը թէէսիս օլունմուլ օլտուլ, մաթպուլաթա մէվտուգ խապէրլէրի վագթը վագթընճա վէրմէյէ սայ էտէճէք տիր : Մէղքիւր նէյէթին իլք թէպիկաթընտան պիւրինտէ, էրմէնիլէրին սալթանաթ ը Օսմանիյէնին մուհաֆաղա ի շան ու չէվքէթի ուղրունտա հէր վագթ իպրագը ֆէտաքեարիտէն կէրի տուրմամըն օլտուղլարը վէ պու կիւնլէրտէ կէրէք փաթրիք հաղրէթլէրինին կէրէքսէ էրմ. ճէմաթլարընըն վաթման ը Օսմանիյի լիսանէն վէ ֆիլիէն միւնսաֆաթա չիթապ էթմէյէրի թագտիր վէ սէնա էտիլմիլ տիր : — Պու կիւնլէրտէ Օգրուա թագիր օլունան վէրլի ընթացի տաիր պիւր գանուլ նէյր օլունմուլ տըր : Օգրուա տէրուն ը մէմէքէթլէրտէ մահալտան մահալա նագլ օլունան եյէճէք, իյէճէք, եագաճագ, ինչալաթա գուլլանըլաճագ վէ հայվանաթա եէմ օլաճագ չէյէրտէն ալընաճագ վէրլի ընթացի տիր : — Զօնկուլտակ էօնիւնտէ Րուսլար թարափընտան պաթըլըլան իւլ կէմիլէրին թաթիլէրի վէ եօլուլարը գուլթարըլարագ հարպ էսիրի մագամընտա կէթիւրիւլմիւլ տիրէր : — Տիւլմէն մէմէքէթլէր իլէ փօսթա վէ թէլէղրաֆ մուամէլէլէրի գաթ էտիլմիլ տիր : — Մօրաթօրիւմ փետ. սօնունաւտէք թէմաթ էտիլմիլ տիր : — Ինկիլթէրա խըտմէթինտէ միւսթաթիստէմ օլան պաղը հէճին տէվէսի սիւլարիլէրինին Օսմանլը օրտուսունա կէտիլէրի վէ անլէրին Եաֆայա կէօնաթիլտիլէրի խապէր վէրիլիյօր :

ԽԱՐԻՃԻ

Ղարպսան պէլի պիւր վագըա խապէր վէրլմէմիլ տիր : Ինկիլիլ սօնանմասը՝ Պէլճիգատա Օսթէնտին չիմալընտա պուլունան սահիլ չէհրէրի շէտիտ պիւր սուրէթտէ պօմպարտըման էյլէմէքտէ պուլունմուլ, Ալմանլար տա գարատան թօփլարը իլէ պունա իճագլէթ էթմիլէր տիր : Պու մուամէլէլէրի իլէ Ինկիլիլէր Ալմանլարը Պէլճիգա սահիլինտէ եէրլէնմէքտէն մէն էյլէմիլէր տիր : Ֆրանսըղար Մէց ճիւնթինտէ պաղը հիւճիւմէրտէ պուլունմուլար իսէ տէ, իլէրի կիտէմէմիլէր տիր : Պու տար իւլ հարաքէթտէ մէվսիմ տալի ասքէրի հարաքէթլէրէ մանի օլմուլ տըր : Լօրտ Բիլչէր փարլամէնթօտան պիւր միլիօնտան իպարէթ իքիւնի պիւր օրտու տահա թալէպ էթմիլ, վէ

ասքէր սէվզինէ պիր չօգ սէֆինէլէր թախսիս էտիլմիշ տիր: Պոռնարըն հանկը ճիհէթէ սէվզ օլունաճաղը մալիւմ տէյիլ տիր: Ինկիլթէրրա փօրթուկէզ հիւքիւմէթինին տախի Միւթթէ-ֆիզլէրէ միւնզամմ օլարագ, օրտուսու իլէ Ինկիլթէրրայա մուալէնէթ էթմէսինի թալէպ էթմիշ վէ ֓փօրթուկէզին պունա բու ի բիզա կէօսթէրիպ հարպա հազըրլանմապտա օլտուղու խապէր վէրիլյօր:

Լաքին պու հաֆթա դարֆընտա ապ ֆտա-լիյէթ Շարպ տար իւլ հարաքէթինտէ վուղու պուլմուշ տըր: Լէհիսթանտա Բուսլար պէօ-յիւք իմտատ կէթիրմիշ, հաթթա Ալման օր-տուսունըն պէշ ալթը միսլի քէսրէթսէ պիր օրտու թահիտ էթմիշ օլարագ, օ ճիհէթտէ պէօյիւք պիր մուհարէպէ պաչլամըշ տըր: Գայ-զըրըն տախի Շարպ մէյտանընա կիթմիշ օլմասը պու մուհարէպէսին էնէմիլյէթինէ պիր ալա-մէթ սայըլա պիլիւր: Բուսլար հալա ֓րգէմիսլի վէ Գրագօվայը իշղալ էտէմէմիլլէր իսէ տէ, Գարփաթիա տաղարը կէչիտլէրինտէն Մաճա-րիսթանա կէչիպ Զէմիէն էյալէթինէ տախիլ օլմուշար տըր: Պուրալարտա Ավսթրիալըլարըն չիտտէթլէ մուգալէմէթ էթմէքտէ օլտուղարը խապէր վէրիլյօր: Բուսլար Պուգօվիսայը տու-խի թէքրարէն իշղալ էյլէմիլլէր տիր: Պիւթիւն պու Շարպ ճէպհէսինտէ Ալմանլարըն վէ Ա-վսթրիալըլարըն Բուսլարա մուգալէմէթի վէք չէտիտ պիր սուրէթտէ վուգու պուլմագտա տըր, հաթթա պիր չօգ էսիր վէ զանիմէթ էլտէ էթտիքլէրի պիւտիրիլյօր:

Սըրպիսաա Ավսթրիալըլար եէնի վէ մուհիմմ միւզաֆֆարիլէթտէ պուլունամամըլար վէ պիր խապէրէ կէօրէ, Բուսիա Սըրպիսայա իմտատ կէօնտէրմէյէ մուզաֆֆագ օլմուշ տըր: Սըրպալ-ըն պու փէրիլան հալը Պալգան տէվլէթլէրինին վալիլէթինէ տէ թէէսիր իլլէթմիշ տիր: Շէօյլէ քի Բուսիա՝ Պուլգարիսթանըն վէ տիկէր Պալ-գան տէվլէթլէրինին Սըրպիսայա վէ Իթիլաֆ ը Միւսէլլէսէ մուալէնէթ էթմէք իւզրէ իլլէմէլէ-րինի թալէպ էթմիշ տիր: Բուսանիատա Բու-սիա վէ Իթիլաֆ լէհինտէ գուվլէթլի պիր ճէ-րէկան պաչլամըշ օլուպ, հաթթա «Աֆիսն Նա-սիսնալ» իսմինտէ թէշքիլ օլունան պիր ճէմի-յէթ պիր թագըմ նիւմայիլլէրտէ պուլունմուշ տըր: Պուլգարիսթան հալա մուհարէպէսին պու շարգ ճիհէթինին թէրաղիսին էլինտէ թու-թույօր: Սըրպիա Մանասթըրը պիլէ թալիզաթ մագամընտա Պուլգարիսթանա վէրմէյէ բիզա

կէօսթէրմիշ իսէ տէ, պունա Եունանիսթան չիտտէթլէ իթիրազ էյլէմիշ տիր: Պուլգարիս-թան քէնտինին էն պէօյիւք մէնֆաաթընը թէէմին էտէնէտէք պիթարաֆ պուլունաճաղը-նը խապէր վէրիլյօր:

Թանին վաղիյէթ ի ումուլիյէյի իճմալ էտէ-րէք տէմիշ տիր քի.— ...Հարպ չիմտիյէ դա-տար Իթիլաֆ ը Միւսէլլէս վէ ալմանէսի իչիւն մուզաֆֆագիլլէթ իւմիտլէրի վէրէպիլիւրտի. ֆագաթ չիմտիտէն սօնրա վաղիյէթ միւթէմա-տիյէն պիզիմ լէհիմիզէ տէօնէճէք տիր: Պու գէմանա դատար Իթիլաֆ ը Միւսէլլէսին Ալ-մանիա վէ Ավսթրիայա գարչը օլան փլանլարը թէմամէն, հաթթա պալը նօգթալարտա իւ-միտլէրինին ֆէվզինտէ պիլէ թէհագգուզ էթ-միշ վէ թաթպիլիւր էտիլմիշ տիր: ...Ֆրանսըզ-լար Ալման սէյլինի թէվզիֆ էտէպիլլէք իչիւն իւմիտլէրինին ֆէվզինտէ մուալէնէթլէրէ մագ-հար օլմագ սայէսինտէ, թէմամէն տէյիլսէ պիլէ գըսմէն մուզաֆֆագ օլտուլար...:

Ֆագաթ Հինտէնպուրի, սօն մուզաֆֆա-գիլլէթի իհրազ էթտիքտէն սօնրա տիւլմէնին գուվլէ ի թէարրուզիլլէսինի հէման քիւմիլլէն գըրըլմըշ ատտ էթմէք փէք տօղրու տըր: Պու սօն մուհարէպէ Բուսլարըն ֆէլաքէթ ի քիւլլիլլէրի իլէ պիթմէսի իսէ պունը ֆէվզ էլ պէչէր պիր դայրէթէ աթֆ էթմէք լազըմ տըր...: Պու իթիպար իլէ տէյէպիլիւրիլ քի Վիս-թուլ էթրաֆընտա մուզաֆֆէր օլան Հինտէն-պուրի օրտուսընըն չըգարտըղը թօփ սէսլէրի այնի գէմանտա հարպըն եէնի պիր ոաֆհայա կիրտիլլինի իլան էթմէք իթիպարըլա իհրազ էտիլլէն մուզաֆֆագիլլէթտէն տահա պէօյիւք պիր էնէմիլլէթի հաիզ պուլունույօրտը...: Տիւլմէնլէրմիլ պիւթիւն հիսապարընտա թիւրքիայը, վէ օնունլա պէրապէր պիւթիւն ալէմի Իսլամը տա իհմալ էտիյօրլարտը. հալ պու քի պու ամիլ պիւթիւն գուվլէթիլլէ քէն-տիսինի կէօսթէրմիշ տիր: Շու հալտէ նէթի-ճէյէ քէմալը իթիմատալ ինթիզար էտէպի-լիւրիլ:

Միւրքէնիլի.— Մարէշալ Ֆօն տէր Կօլց փա-շա Զաթ ը չահանէյէ եալէր ի հարպ թային օ-լունտուղու կիպի, Զէքի փաշա տախի Գայզը-ըն նէզտինտէ այնի մէմուրիլլէթէ թային է-տիլմիշ տիր: Ֆօն տէր Կօլց փաշա ճէպհէտէքի խէնտէքլէրի մուալէնէ էտէրքէն եիւզիւնտէն եարալանմըշ տըր: — Գօնթ Պէրիսթօլտըն եւ-րինէ Գօնթ Թիցանըն կէչէճէյի խապէր վէրի-լիլյօր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Րօպէրթ Գօլէճին Ֆիզիքս մուսլիմի Փրօֆ. Մէնինկ թաթիլ իշխան Իթալիայա կիթմիշ օլուպ Ֆլօրէնստէ դալպ խասթալըղընտան միւթէնսիրէն վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Միւթէվէֆֆա ի միւսմիլէյն 10 սէնէյի միւթէնսիրէյն պիր միւստէթ միւթսսէսէ ի մէզքիւրէտէ իֆա ի խըտմէթ էյլէմիշ վէ թալէպէյէ սէվկիւլիւ օլմուշ օլան պիր զաթ իտի: — Թէքֆուր տաղը Ինճիլի ճէմաթընտան Տօգ. Հրանտ Գուզուֆէպապեանն իւղէրինտէ Պուլղար խասթախանէսինտէ պիր ամէլլէ ի ճէրրահիյէ իճրա էտիլմիշ օլուպ, նիհայէթ ի զազաթ պուլամալըպ Փազար էրթէսի կիւնիւ վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Միւսմիլէյն չէհր ի մէզքիւրտէ սէնէլէրտէն պէրու իճրա ի թէպապէթ էտէրէք պիւթիւն էհալիյէ սէվկիւլիւ օլմուշ, խուսուսալ Պալգան մուհարէպէլէրի էսնասընտա Թէքֆուր տաղը վէ Մալկարա չէհրլէրինտէքի եարալըլարա ճան ֆէտաքեարանէ իֆա էթալի խըտմէթլէ հէր քէսին հիւրմէթ վէ մուհապպէթիւնի քէնտիսինէ ճէլպ էյլէմիշ իտի: Ճէնազէսինտէ Տ. Սարգիս վրգ. Սարգիսեան վէ Ս. Փաթրիգ թարաֆընտան Տէր Ճէպէճեան հաղըր պուլունմուշար տըր: — Կէչէն Կիրակի Աֆիօն Գարա Հիսարը Ինճիլի քիլիսէ չէհր ի մէզքիւրտէ Ինճիլի իշին պիտալէթիւնին 50 ինճի ըս ի սէնէ ի տէվրիյէսինի իճրա էթմիշլէր տիր: Պու միւսնասէպէթլէ միւստէթլէ միւստէթլէ մէզքիւրէնին նըսֆընտա (25 սէնէ) օրատա իֆա ի վազիֆէ էթմիշ օլան Վեր. Յ. Երանեանն խըտմէթիւնի տէ թազտիր Եօլուչտա ճէմաթ խուսուսի իճթիւմա իլէ կէրէք միւսմիլէյն վէ կէրէք միւսթէրէմ զէվճէսինէ մէմուսնիյէթլէրինի պէյան էյլէմիշլէր տիր: — Պէյրուլթան ալտըղըմը պիր մէթթուպտա եաղըմը տըր քի, «Սապըգ նիկտէ Ինճիլի վաիգի Վեր. Բարսեղ էֆ. Տօնիկեան ալթը սէնէ միւթէմատիյէն նիկտէ Ինճիլի քիլիսասընտա չալըտըղտան սօնրա կէչէն Սեպտ. տէ իսթիֆա էտէրէք զէվճէսի իլէ պէրապէր Պէյրուլթա կէլմիշ տիրէր: Միւսմիլէյն 30 սէնէյի միւթէնսիրէյն պիր միւստէթտէն պէրու Ինճիլի ճանսիֆէրանէ վաղ էյլէմիշ տիր: Շիմտի պուրատա (Պէյրուլթ) Ամէրիգան միսիօնէրլէրին տալէթիւնէ իճապէթլէ Ամէրիգան Ինճիլի քիլիսա իթթիսալընտա պուլունսան Մէմօրիէլ Շօլ նամ մահալտէ Թիւրքճէ վէ էրմէնիճէ վաղ էյլէ-

մէքաէ տիր: Նէֆսի Պէյրուլթա Ինճիլի էրմէնիլէր 3 խանէտէն իպարէթ օլմասընա րաղմէն օլտուգճա պէօյիւք պիր ճէմաթ վաղարտա հաղըր պուլունմազտա տըր: Էմին իգ քի Պէյրուլթ իշին իլք տէֆա օլարագ պաշլանան պուլ մուգաստէն իշ իլէրիտէ քէսպ ի վիւսաթ էտէճէք վէ միւսմիլէյնիւմա պուրատա պուլունսան պիւթիւն էրմէնիլէրէ չօգֆաիտէլի խըտմէթլէրտէ պուլունսաճա սարլար: — էրմ. խասթա պազըճըլար հաղըրլամագ իշին Գուլ Գաֆուտա վէրիլէճէք օլան ալանի տէրլէր սըրասը պու հաֆթա Ս. Փաթրիգ թարաֆընտան ըսմէն քիւշատ էտիլէրէք իշ պաշլանըմը տըր:

ՐԱՀՆԻՄԱՆԸՆ ԻԼԱՆԸ

Րահնիւնա կէլէն սէնէ, Րապպ իսթէրսէ, երնէ տէվամ էտէճէք տիր: Լաքին հալ ը հաղըրն միւշքիւլթը վէ քեաղըտ գըլլէթի սէպէպիւտէն չիմալիլք 16 սահիֆէտէն զիյատէ նէշր օլունամայաճաղ տըր: Վէ շու պիր ճիհէթէ ապօնէլէրիմիլին վէ աճէնթլէրիմիլին նաղար ը տիգզաթընը չիմտիտէն տալէթ էթմէք իսթէրիք քի, 1915 Յունիսընսան իթիպաթէն աճապգ ապօնէ պէսէլլէրիլի վերմիշ օլանրա իշին ղազքա քապ Էսէմէլլիգ: Պինաէն ալէյն սօնրատան հաղըլանլար իլք նուսնէլէրի էլտէ էտէմէյէճէքլէր տիր: Պուստան էվվէլքի սէնէլէրտէ ապօնէլէրիմիլի թէէտիյաթ իշին իքի ալ դատար միւսլէթ վէրիյօր իտիք, լաքին պու սէնէ քեաղըտ ազալմը, ֆիյաթը եիւքսէլմիշ վէ մէյտանտա փարա ազալմը օլտուղունտան պուսու եափամայաճաղըգ, իմտի Րահնիւնալթ թա սէնէնին իլքինտէն թէմամէն ալմագ իսթէյէնլէր Դեկտեմբեր իշինտէ ապօնէ պէտէլլէրինի Պայալ Հաուստա խաւրէխանէմիլգէ, Ամէրիգատա քի ապօնէլէրիմիլգէ երնէ նիւ Եօրգտա (Messrs. S. G. Telfeyan & Co., 114 Fifth ave. New York City) Թէլֆէեան պիրատէրլէրէ իրսալա հիմմէթ էյլէսինլէր: Սէնէլէք իշին 2 մէճիտիլգէ վէ եախտ 6 ալըգ իշին 1 մէճիտիլգէ: Ամէրիգա իշին 2 տալէր, եախտ 6 ալըգ իշին 1 տալէր:

Միւսիր ի մեհուլ վիւ սահիպ ի խըթիյալ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԻՆԵՐԱՆ Բ. ՋՈՒԼԳՅԱՆ ՄԱԹՊԱՍՍԸ
ՏԵՐԱՍԱՅԵՐ, Մահմուտ ֆաշա, Քիւրճի խան Նօ. 32—34